

BẢN TIN

KHOA HỌC & Kinh tế

DIỄN ĐÀN CỦA LIÊN HIỆP CÁC HỘI KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT HẢI PHÒNG

Tháng 10/2023

* Xây dựng hệ giá trị văn hóa và ngành công nghiệp văn hóa thành phố Hải Phòng

* Hội nghị tập huấn, phổ biến kiến thức về phòng, chống dịch động vật và hướng dẫn xây dựng cơ sở, vùng an toàn dịch bệnh động vật trên địa bàn thành phố

* Thành lập Câu lạc bộ Doanh nghiệp Khoa học và Công nghệ Hải Phòng

CHỊU TRÁCH NHIỆM XUẤT BẢN

TS. Bùi Thanh Tùng

TRƯỞNG BAN BIÊN TẬP

TS. Phạm Hữu Thư

CÁC ỦY VIÊN

ThS. Đoàn Thị Thu

ThS. Lê Vũ Huyền Linh

ThS. Đỗ Thị Lệ Quyên

TRỤ SỞ

Số 6-8 Minh Khai, P.Minh Khai,

Q.Hồng Bàng, Hải Phòng

Tel: 0225 3746209

Fax: 0225 3746209

Email: lienhiephoihaiphong@gmail.com

Bìa 1: Hội thảo khoa học “Xây dựng hệ giá trị văn hóa và ngành công nghiệp văn hóa thành phố Hải Phòng”

Nguồn ảnh minh họa tin, bài: Của tác giả, các cộng tác viên và nguồn tư liệu, internet.

MỤC LỤC

TIN TỨC - SỰ KIỆN

- Hội nghị truyền thông, phổ biến kiến thức nâng cao nhận thức về chăm sóc sức khỏe, tầm quan trọng của chế độ dinh dưỡng và các tác hại của việc sử dụng ma túy khi đang điều trị methadone.....1
- Hội nghị tập huấn, phổ biến kiến thức về phòng, chống dịch động vật và hướng dẫn xây dựng cơ sở, vùng an toàn dịch bệnh động vật trên địa bàn thành phố.....2
- Tiếp nhận và triển khai Dự án “Hỗ trợ chăm sóc sức khỏe sinh sản, sức khỏe tình dục cho nữ công nhân, lao động sống xa nhà tại Hải Phòng” do quỹ Liên Hợp Quốc - UNITED NATION FOUNDATION (UNF) tài trợ.....4
- Thành lập Câu lạc bộ Doanh nghiệp Khoa học và Công nghệ Hải Phòng.....6
- Thư mời viết bài tham luận tại Hội thảo về Phật giáo xứ Đông trong dòng chảy văn hóa dân tộc.....7

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

- Xây dựng hệ giá trị văn hóa và ngành công nghiệp văn hóa thành phố Hải Phòng.....9
- Phát triển công nghiệp văn hóa gắn với phát triển du lịch Hải Phòng.....14
- Định vị các lĩnh vực công nghiệp văn hóa và cơ chế cho phát triển các ngành công nghiệp văn hóa ở Hải Phòng.....20
- Bước đầu nhận diện và đề xuất việc phát huy Hệ giá trị văn hóa Hải Phòng trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và thành phố hiện nay.....30
- Phát triển công nghiệp văn hóa của Hải Phòng: Cơ hội, thách thức và giải pháp.....36

PHỔ BIẾN KIẾN THỨC

- Các-bon xanh và ứng phó với biến đổi khí hậu tại thành phố Hải Phòng.....41
- Cách chăm sóc sức khỏe mùa đông.....46

Hội nghị truyền thông, phổ biến kiến thức nâng cao nhận thức về chăm sóc sức khỏe, tầm quan trọng của chế độ dinh dưỡng và các tác hại của việc sử dụng ma túy khi đang điều trị methadone

LÊ VŨ HUYỀN LINH

Căn cứ thỏa thuận Hợp tác giữa Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Hải Phòng với Ban quản lý dự án “Tăng cường sự tham gia của các tổ chức xã hội và các tổ chức cộng đồng trong phòng chống HIV/AIDS”. Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Hải Phòng tổ chức Hội nghị truyền thông, phổ biến kiến thức nâng cao nhận thức về chăm sóc sức khỏe, tầm quan trọng của chế độ dinh dưỡng và các tác hại của việc sử dụng ma túy khi đang điều trị methadone cho các bệnh nhân methadone. Hội nghị diễn ra trong

tháng 8/2023, được tổ chức tại các các cơ sở methadone trên địa bàn thành phố Hải Phòng: Hải An, Thủy Nguyên, Thanh Xuân, Ngô Quyền và Dương Kinh, thu hút gần 400 lượt bệnh nhân sử dụng methadone tham gia.

Mục tiêu của chương trình nhằm phổ biến kiến thức tổng quan thế nào là bệnh nghiện, các đặc tính của bệnh nghiện.

- Trang bị kiến thức cần thiết về điều trị methadone và những điều cần biết về chăm sóc sức khỏe trong quá trình

điều trị, bao gồm tác hại của việc sử dụng các chất gây nghiện trong khi tham gia điều trị.

- Trang bị kiến thức chung về chăm sóc sức khỏe, chế độ dinh dưỡng cho các bệnh nhân tham gia điều trị nghiện.

Nội dung kiến thức phổ biến tại Hội nghị thực sự ý nghĩa, thu hút sự quan tâm của đại biểu và các học viên; nhiều học viên sôi nổi thảo luận các chủ đề xoay quanh bệnh nghiện bắt đầu từ đâu, và các yếu tố quan trọng

hình thành nên bệnh nghiện... Bên cạnh đó, nội dung thứ hai đi sâu truyền tải những kiến thức về điều trị methadone. Giảng viên đã đi sâu vào kiến thức nâng cao nhận thức những tác hại của sử dụng các loại ma túy khi điều trị methadone. Nội dung thứ ba, giảng viên bổ sung kiến thức cần thiết về chế độ dinh dưỡng trong điều trị nghiện, một nội dung còn rất mới đối với nhiều học viên.

Đồng thời thông qua các hoạt động này, các địa phương biết và nhận thức rõ hơn về vai trò, chức năng, nhiệm vụ và những đóng góp của hệ thống Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam nói chung và Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật Hải Phòng nói riêng với các nội dung công tác được triển khai thực hiện theo chức năng, nhiệm vụ, nhất là nhiệm vụ tuyên truyền, phổ biến kiến thức cho cộng đồng.

Hội nghị tập huấn, phổ biến kiến thức về phòng, chống dịch động vật và hướng dẫn xây dựng cơ sở, vùng an toàn dịch bệnh động vật trên địa bàn thành phố

TRẦN SỰ

Thực hiện Chương trình công tác năm 2023, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật thành phố phối hợp với Hội Chăn nuôi và Thú y Hải Phòng tổ chức hội nghị tập huấn, phổ biến kiến thức về “Phòng, chống dịch động vật và

hướng dẫn xây dựng cơ sở, vùng an toàn dịch bệnh động vật trên địa bàn thành phố Hải Phòng”. Hội nghị nhằm hỗ trợ các địa phương nhân rộng mô hình, cung cấp thông tin khoa học và công nghệ phục vụ phát triển kinh tế - xã hội

tại cơ sở các xã trên địa bàn thành phố.

Hội nghị tập huấn, phổ biến kiến thức được tổ chức tại các huyện Kiến Thụy (ngày 07/9/2023, tại Nhà văn hóa Hồ Sen thị trấn Núi Đồi); huyện An Lão (ngày 08/9/2023, tại Hội trường

Quang cảnh hội nghị

Ông Nguyễn Văn Kính - Phó Chủ tịch Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật thành phố Hải Phòng phát biểu tại Hội nghị

Chi cục Chăn nuôi và Thú y); huyện Thủy Nguyên (ngày 12/9/2023, tại nhà văn hóa xã Lưu Kiếm); huyện Vĩnh Bảo (ngày 13/9/2023 tại Hội

trường xã Tân Hưng); huyện Tiên Lãng (ngày 20/9/2023, tại Hội trường UBND Thị trấn Tiên Lãng), thu hút hơn 700 học viên tham dự.

Sau ý kiến phát biểu khai mạc của ông Nguyễn Văn Kính - Phó Chủ tịch Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật, các đại biểu tham dự hội nghị được nghe các báo cáo viên phổ biến kiến thức chung về phòng chống dịch bệnh động vật; thông tin về Nghị quyết số 20/2022/NQ-HĐND ngày 09/12/2022 của Hội đồng nhân dân thành phố Hải Phòng về quyết định khu vực không được phép chăn nuôi trên địa bàn thành phố Hải Phòng" và hướng dẫn xây dựng cơ sở, vùng an toàn dịch bệnh động vật trên địa bàn thành phố.

Tiếp nhận và triển khai Dự án “Hỗ trợ chăm sóc sức khỏe sinh sản, sức khỏe tình dục cho nữ công nhân, lao động sống xa nhà tại Hải Phòng” do quỹ Liên Hợp Quốc - UNITED NATIONS FOUNDATION (UNF) tài trợ

HOÀNG KHÔI

Trung tâm Hỗ trợ chăm sóc sức khỏe cộng đồng và phòng chống HIV/AIDS Hải Phòng (viết tắt: HHCS) là thành viên của Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Hải Phòng đã tiếp nhận Dự án “Hỗ trợ chăm sóc sức khỏe sinh sản, sức khỏe tình dục cho nữ công nhân, lao động sống xa nhà tại Hải Phòng” do quỹ Liên Hợp Quốc - UNITED NATIONS FOUNDATION (UNF) tài trợ và được Ủy ban nhân dân thành phố Hải Phòng ra Quyết định phê duyệt số 1703/QĐ-UBND ngày 21/6/2023.

Dự án kéo dài trong 21 tháng, với mục tiêu chung: Tăng cường năng lực và kiến thức chăm sóc

sức khỏe sinh sản, sức khỏe tình dục cho nữ công nhân ngoại tỉnh đang sống và làm việc tại Hải Phòng. Kết quả dự kiến của dự án: 1000 lượt nữ công nhân ngoại tỉnh được trang bị thông tin, kỹ năng và kiến thức để chủ động thực hành chăm sóc sức khỏe sinh sản, sức khỏe tình dục

thường xuyên và an toàn; 300 nữ công nhân sống xa nhà đang làm việc tại Hải Phòng được sống trong môi trường an toàn, phù hợp thông qua tọa đàm, kết nối với các nhà cung cấp dịch vụ: chủ nhà trọ, công an hộ tịch, cơ sở khám bệnh, nhà thuốc, cán bộ công đoàn, chủ doanh nghiệp...; 100 nữ

Công nhân ngoại tỉnh đang thảo luận nhóm

Ảnh: Hoàng Khôi

Truyền thông bằng sân khấu hóa về chăm sóc sức khỏe cho lao động nữ

Ảnh: Hoàng Khôi

công nhân ngoại tỉnh được hỗ trợ khám sàng lọc các bệnh lây truyền qua đường tình dục và tầm soát ung thư vú.

Trong các tháng 7,8 và 9/2023, Trung tâm Hỗ trợ chăm sóc sức khỏe cộng đồng và phòng chống HIV/AIDS phối hợp với Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Thủy Nguyên tổ chức các hoạt động: (1) Khảo sát trên 100 công nhân nữ ngoại tỉnh, có 95% trả lời họ đang sống tại các nhà trọ, có 80% trả lời họ đang làm việc từ thứ 2 đến thứ 7 (6 ngày/tuần) và có mức thu nhập trung bình từ 6 - 8 triệu đồng/tháng, có 95% trả lời họ còn thiếu các

thông tin về chăm sóc sức khỏe sinh sản, sức khỏe tình dục, có 100% trả lời họ mong muốn được tham gia các hoạt động truyền thông do Dự án tổ

chức vào các tối Chủ nhật; (2) Tổ chức tập huấn nâng cao kỹ năng kiến thức cho 20 cộng tác viên và tình nguyện viên để tham gia vào hoạt động của dự án; (3) Tổ chức Hội thảo ra mắt dự án nhằm giới thiệu các hoạt động dự án với các ban ngành, tổ chức, cá nhân liên quan để vận động sự quan tâm, ủng hộ và tạo điều kiện giúp Dự án được triển khai thuận lợi và đạt kết quả cao; (4) Tổ chức 10 cuộc truyền thông Dự phòng các bệnh lây truyền qua đường tình dục cho 150 nữ công nhân ngoại tỉnh đang sống và làm việc tại huyện Thủy Nguyên, Hải Phòng.

Cán bộ HHCSC đang truyền thông cho công nhân ngoại tỉnh tại nhà trọ

(Ảnh: Hoàng Khôi)

Thành lập Câu lạc bộ Doanh nghiệp Khoa học và Công nghệ Hải Phòng

HUYỀN LINH

Ra mắt Câu lạc bộ Doanh nghiệp KH&CN Hải Phòng

Ngày 06/9/2023, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật thành phố Hải Phòng ban hành Quyết định số 177/QĐ-LHH về việc thành lập và công nhận Ban Chủ nhiệm Câu lạc bộ Doanh nghiệp Khoa học và Công nghệ Hải Phòng. Câu lạc bộ gồm 23 doanh nghiệp KH&CN (trong tổng số 38 doanh nghiệp KH&CN và 16 doanh nghiệp đang được hỗ trợ

thành doanh nghiệp KH&CN năm 2023).

Câu lạc bộ hoạt động theo nguyên tắc tự nguyện của các thành viên; tự chủ, tự chịu trách nhiệm về tổ chức, bộ máy, nhân sự và tài chính; hoạt động theo Điều lệ của Câu lạc bộ được các thành viên thông qua; tuân thủ các quy định của pháp luật, chịu sự quản lý và hướng dẫn, giám sát của Liên hiệp

các Hội Khoa học và Kỹ thuật thành phố.

Ban Chủ nhiệm lâm thời gồm 07 thành viên, gồm các ông/bà: Hà Văn Phúc - Công ty Cổ phần Sobek Việt Nam; Nguyễn Trọng Thắng - Công ty TNHH Cơ điện lạnh Quang Thắng; Vũ Đức Nghĩa - Công ty Cổ phần Công nghệ Viindoo; Hà Quang Thành - Công ty cổ phần thiết bị điện - điện tử Bách Khoa; Nguyễn Lê Thăng Long - Công ty Cổ phần Sản xuất PBAT An Phát; Lê Mạnh Đức - Công ty TNHH cửa cuốn Úc Vinh Quang; Hoà Quang Thiệp - Công ty cổ phần Sivico. Ông Hà Văn Phúc làm Chủ nhiệm.

Câu lạc bộ Doanh nghiệp Khoa học và Công nghệ Hải Phòng chính thức ra mắt vào ngày 10/10/2023.

Thư mời viết bài tham luận tại Hội thảo về Phật giáo xứ Đông trong dòng chảy văn hóa dân tộc

ĐOÀN THU

Chùa Long Hoa - An Lão, Hải Phòng

Phật giáo nói chung và Phật giáo xứ Đông nói riêng đã hội nhập và đồng hành như một thành tố không thể chia cắt trong đời sống văn hóa - xã hội của người dân và có những đóng góp quan trọng trong việc hình thành

nền tư tưởng, văn hóa dân tộc Việt Nam. Phật giáo góp phần đề cao giá trị con người, hướng thiện, xây dựng xã hội an bình; duy trì, phát huy truyền thống đoàn kết dân tộc, hòa đồng với cộng đồng; giáo dục, phát huy truyền thống

yêu nước; chung tay xây dựng, phát triển văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc.

Với mục đích nhằm khẳng định tinh hoa tư tưởng Phật giáo trong lòng văn hóa dân tộc; khẳng định vị trí, vai trò của Phật giáo và những

giá trị văn hoá Phật giáo xứ Đông đối với sự phát triển kinh tế - xã hội của thành phố Hải Phòng nói riêng và các tỉnh thuộc xứ Đông xưa nói chung, được sự đồng ý của Ủy ban nhân dân thành phố, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật phối hợp với Giáo hội Phật giáo Việt Nam thành phố Hải Phòng tổ chức hội thảo với chủ đề “Phật giáo xứ Đông trong dòng chảy văn hóa dân tộc”. Thời gian tổ chức Hội thảo dự kiến trong tháng 11/2023 tại thành phố Hải Phòng.

Nội dung của Hội thảo tập trung làm rõ vai trò của Phật giáo trong đời sống

xã hội Việt Nam nói chung và xứ Đông nói riêng; khẳng định những đóng góp của văn hoá Phật giáo đối với nền văn hoá dân tộc; nêu bật những đặc trưng của văn hoá xứ Đông và văn hoá Hải Phòng; mối quan hệ khăng khít giữa văn hóa Phật giáo xứ Đông và văn hoá bản địa; đồng thời, Hội thảo trao đổi, thảo luận, đề xuất những giải pháp bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hoá Phật giáo ở xứ Đông và Hải Phòng trong bối cảnh hiện nay.

Ban Tổ chức Hội thảo trân trọng kính mời Quý đại biểu tham gia viết bài tham luận tại hội thảo với nội dung nêu trên.

Báo cáo tham luận xin gửi về Ban Tổ chức Hội thảo trước ngày 10/11/2023 qua địa chỉ email: lienhiephoihaiphong@gmail.com hoặc Văn phòng Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Hải Phòng (số 6-8 Minh Khai, phường Minh Khai, quận Hồng Bàng, Hải Phòng); số điện thoại liên hệ: 0976.108.288 (Ms. Đoàn Thị Thu).

Rất mong nhận được sự quan tâm, hợp tác của Quý đại biểu để hội thảo thành công tốt đẹp. Giấy mời chính thức của hội thảo sẽ được chuyển tới Quý đại biểu sau khi hoàn tất các thủ tục và công tác chuẩn bị nội dung.

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

Xây dựng Hệ giá trị văn hoá và ngành công nghiệp văn hoá thành phố Hải Phòng

ThS. ĐOÀN THỊ THU, HOÀNG MINH HÙNG

Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật thành phố Hải Phòng

Những năm gần đây, đất nước ta đã có sự thay đổi nhanh chóng về điều kiện kinh tế, văn hóa, xã hội, đặc biệt là giao lưu quốc tế trong thời đại 4.0. Bên cạnh những thuận lợi, vấn đề này cũng đặt ra không ít thách thức khi một số giá trị cũ không còn phù hợp, trong khi đó, việc du nhập một cách thiếu chọn lọc những giá trị mới đã nảy sinh nhiều hệ lụy, tác động đến những giá trị văn hoá truyền thống dân tộc. Do đó, việc xây dựng hệ giá trị văn hóa, chuẩn mực con người phù hợp với tình hình hiện nay là đòi hỏi vô cùng cấp thiết, là một trong những điều kiện rất quan trọng để thực hiện mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phát triển bền vững”, sớm hiện thực hóa mục tiêu và con đường xã hội chủ nghĩa.

Việc hình thành hệ giá trị văn hoá mới dựa trên truyền thống văn hoá lâu đời

của dân tộc để trên cơ sở đó xây dựng, phát triển một nền công nghiệp văn hoá nhằm biến lĩnh vực này trở thành một trong những nguồn lực quan trọng cho sự phát triển đất nước cũng đang là chủ trương xuyên suốt của Đảng qua nhiều kỳ Đại hội. Đặc biệt, Đại hội lần thứ XIII của Đảng đã nhấn mạnh: “Khẩn trương triển khai phát triển có trọng tâm, trọng điểm ngành công nghiệp văn hoá và dịch vụ văn hoá trên cơ sở xác định và phát huy sức mạnh mềm của văn hoá Việt Nam, vận dụng có hiệu quả các giá trị và thành tựu mới của văn hoá, khoa học, kỹ thuật, công nghệ của thế giới”. Tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc năm 2021, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng cũng nhấn mạnh yêu cầu: “Xây dựng môi trường văn hóa số phù hợp với nền kinh tế số, xã hội số và công dân số, làm cho văn hóa thích nghi, điều tiết sự phát

triển bền vững đất nước trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Khẩn trương phát triển các ngành công nghiệp văn hóa, xây dựng thị trường văn hóa lành mạnh". Như vậy, xây dựng hệ giá trị và phát triển các ngành công nghiệp văn hóa được xem như một khâu đột phá trong phát triển văn hóa, con người Việt Nam trong tình hình hiện nay, giúp phát huy giá trị văn hóa và sức mạnh con người Việt Nam, nhằm thực hiện khát vọng phát triển Việt Nam phồn vinh, hạnh phúc, để văn hóa thực sự là nền tảng tinh thần, soi đường cho quốc dân đi trong sự nghiệp đổi mới, xây dựng và phát triển đất nước.

Hải Phòng là thành phố có rất nhiều giá trị văn hóa đặc sắc mang đậm truyền thống chung của dân tộc Việt Nam - một dân tộc kiên cường, bất khuất. Ngay từ thửa khai thiên lập địa, Hải Phòng đã là vùng đất mà cư dân tiếp xúc với biển. Điều này rất quan trọng vì những cư dân có tư duy hướng biển, tiếp xúc với biển thì cách nhìn, cách nghĩ khác với những vùng miền khác. Chính vì vậy, bên cạnh những giá trị văn hoá đặc sắc, mang đậm truyền thống văn hoá chung của dân tộc Việt Nam, Hải Phòng cũng có những nét văn hoá đặc trưng riêng vô cùng đa dạng, phong phú: Từ phong tục tập quán đến những lễ hội dân gian mang đậm bản sắc dân tộc, từ các di tích lịch sử đền, chùa, lăng miếu độc đáo đến nghệ thuật ẩm thực hấp dẫn. Bên cạnh phẩm chất cao đẹp, đáng quý của người nông dân vùng đồng bằng Bắc bộ, người Hải Phòng còn có những phẩm chất cao đẹp khác được hình thành qua rất nhiều thế hệ, phẩm chất của con người luôn hướng ra biển lớn với tấm lòng cởi mở,

hiên ngang, đầy khí phách, khao khát đổi mới, yêu tự do, trung thực, ngay thẳng và rất nhạy bén... tạo nên một phong cách riêng của người Hải Phòng, phong cách "ăn sóng, nói gió" và mang sức hút mạnh mẽ mà không phải địa phương nào trong cả nước cũng có được. Lịch sử đã chứng minh con người Hải Phòng luôn biết thể hiện những phẩm chất quý báu này để vượt qua muôn vàn khó khăn, gian khổ, thậm chí vượt qua cả chính mình để đi tới thành công và cũng chính những nét tính cách ấy chính là bản sắc để lại dấu ấn sâu đậm trong ngôn ngữ, kiến trúc và sinh hoạt thường ngày của người dân thành phố chúng ta. Cho dù ở bất cứ nơi nào, người Hải Phòng vẫn luôn mang theo những cá tính riêng của thành phố Cảng, với niềm tự hào "Trung dũng, quyết thắng". Vì vậy, chúng ta có quyền tự hào để có thể khẳng định rằng: Những nét truyền thống văn hoá quý giá này luôn là nền tảng vững chắc, là vốn quý, là động lực rất quan trọng, tạo nên hệ giá trị văn hoá của Hải Phòng, cần phải được giữ gìn, phát huy nhiều hơn nữa trong công cuộc xây dựng, phát triển thành phố.

Trải qua những thăng trầm của lịch sử, đến nay hệ giá trị văn hoá của Hải Phòng tiếp tục được hun đúc, kết tinh, hội tụ và tỏa sáng, Đó chính là tình yêu đối với thành phố quê hương, là ý chí tự lập, tự cường, sáng tạo, lạc quan, là nghị lực và khát vọng hội nhập quốc tế, luôn đoàn kết cộng đồng, và điều quan trọng nhất là không bao giờ chịu khuất phục trước mọi khó khăn, thử thách trong mọi điều kiện, mọi hoàn cảnh. Những thành quả của công cuộc đổi mới của đất nước, của thành phố đã

mang lại cho Hải Phòng một diện mạo mới, một sức sống mới của một thành phố đang trên đà phát triển nhanh, bền vững. Đây chính là thời điểm, là cơ hội để các giá trị văn hoá, nguồn tài nguyên quý báu, “sức mạnh mềm” riêng biệt của Hải Phòng được khơi dậy, nhân rộng và phát huy cao độ.

Nhằm xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, coi đây là nền tảng phát triển bền vững của thành phố, trong những năm vừa qua, Đảng bộ và chính quyền thành phố luôn coi trọng vai trò của văn hóa, đặc biệt quan tâm đến công tác xây dựng, phát triển văn hóa. Thành phố đã ban hành nhiều chủ trương, chính sách, cơ chế, giải pháp và các đề án cụ thể nhằm đầu tư phát triển sự nghiệp văn hóa, trong đó phải kể đến Nghị quyết số 147/2016/NQ-HĐND ngày 13/12/2016 của HĐND thành phố “về việc thông qua Quy hoạch tổng thể phát triển văn hoá thể thao và du lịch thành phố Hải Phòng đến năm 2025, định hướng đến năm 2023”. Theo đó xác định: “Tập trung xây dựng văn hóa và con người Hải Phòng phát triển toàn diện, hướng đến chân - thiện - mỹ, thấm nhuần tinh thần dân tộc, nhân văn, dân chủ và khoa học, mang nét đặc trưng của thành phố Hải Phòng. Xây dựng, phát triển gia đình Việt Nam no ấm, bình đẳng, hạnh phúc, văn hóa, tiến bộ và phát triển bền vững”. Gần đây nhất, Ủy ban nhân dân thành phố đã ban hành Kế hoạch 253/KH-UNND ngày 31/10/2022 thực hiện Quyết định 1909/QĐ-TTg ngày 12/11/2021 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Chiến lược phát triển văn hoá đến năm 2030 trên địa bàn thành phố Hải Phòng, nhằm mục đích nâng cao nhận thức của

các cấp ủy Đảng, chính quyền và nhân dân về vai trò của văn hóa trong việc xây dựng và phát triển văn hóa, con người Hải Phòng. Đồng thời, cụ thể hóa những nhiệm vụ trong Chiến lược phát triển văn hóa đến năm 2030 và đề ra giải pháp phù hợp gắn với thực hiện hiệu quả các Nghị quyết, Quy hoạch, Chương trình, Đề án, Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của thành phố.

Nhằm cụ thể hoá chiến lược xây dựng hệ giá trị văn hóa và ngành công nghiệp văn hóa tại thành phố Hải Phòng, thực hiện chủ trương của Đảng và thành phố, ngày 28/9/2023, tại Trung tâm Hội nghị và Nhà khách thành phố, Liên hiệp các Hội Khoa học và kỹ thuật phối hợp với Sở Văn hóa và Thể thao tổ chức Hội thảo Khoa học: “Xây dựng Hệ giá trị văn hóa và ngành công nghiệp văn hóa thành phố Hải Phòng”. Tham dự Hội thảo có đồng chí Đào Khánh Hà - Ủy viên Ban Thường vụ, Trưởng ban Ban Tuyên giáo Thành ủy; NGND.GS.TSKH Vũ Minh Giang - Chủ tịch Hội đồng Khoa học và Đào tạo Đại học Quốc gia Hà Nội, Phó Chủ tịch Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam; TS. Bùi Thanh Tùng - Chủ tịch Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật; TS. Trần Thị Hoàng Mai - Giám đốc Sở Văn hóa và Thể thao thành phố Hải Phòng, cùng các chuyên gia, các nhà quản lý ở trung ương và thành phố về lĩnh vực văn hóa nói chung và lĩnh vực công nghiệp văn hóa nói riêng tham dự.

Phát biểu khai mạc và đề dẫn tại Hội thảo, TS. Bùi Thanh Tùng - Chủ tịch Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật thành phố cho biết: Hải Phòng là thành phố có nhiều giá trị văn hóa đặc sắc mang đậm truyền thống chung của dân tộc Việt

TS. Bùi Thanh Tùng - Chủ tịch Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật thành phố phát biểu khai mạc và đề dẫn tại Hội thảo

Nam. Những thành quả của công cuộc đổi mới đất nước, của Thành phố đã mang lại cho Hải Phòng một diện mạo mới, một sức sống mới của một Thành phố đang trên đà phát triển nhanh, bền vững. Đây chính là thời điểm, là cơ hội để các giá trị văn hóa, nguồn tài nguyên quý báu, sức mạnh mềm riêng biệt của Hải Phòng được khơi dậy, nhân rộng và phát huy cao độ”.

Tại Hội thảo, bà Đào Khánh Hà, Ủy viên Ban Thường vụ, Trưởng ban Ban Tuyên giáo Thành ủy Hải Phòng khẳng định: “Thành phố Hải Phòng trong thời gian qua đã triển khai quyết liệt thực hiện Nghị quyết XVIII của Đảng, các Nghị quyết của Thành ủy, HĐND, UBND thành phố với những nhiệm vụ hết sức quan trọng, trong đó có liên quan đến những giá trị văn hóa của thành phố”. Những kinh nghiệm chia sẻ của các nhà khoa học với Hải Phòng, qua đó có thể tháo gỡ những khó khăn, giúp thành phố nghiên cứu, có những giải pháp, phương hướng phát huy các giá trị văn hóa, phát triển ngành công nghiệp văn hóa Thành phố. Từ đó mang lại những kết quả tích cực nhằm hướng tới xây

Bà Đào Khánh Hà, Ủy viên Ban Thường vụ, Trưởng ban Ban Tuyên giáo Thành ủy Hải Phòng phát biểu chỉ đạo tại Hội thảo

dựng hệ giá trị văn hóa và phát triển ngành công nghiệp văn hóa tại thành phố Hải Phòng.

Hội thảo nhận được hàng chục báo cáo tham luận của các tác giả đến từ Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Viện Nghiên cứu Văn hóa Việt Nam, Viện Văn hóa Nghệ thuật quốc gia, Tổng cục Du lịch Việt Nam, Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam... Các sở, ngành, viện, trường trên địa bàn thành phố. Các tham luận tập trung vào các vấn đề: Việc phát huy hệ giá trị văn hóa Hải Phòng trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và thành phố hiện nay; Định vị các lĩnh vực công nghiệp văn hóa và cơ chế cho phát triển các ngành công nghiệp văn hóa ở Hải Phòng; Phát triển công nghiệp văn hóa gắn với phát triển du lịch Hải Phòng; Đánh giá một số lĩnh vực về công nghiệp văn hóa của thành phố: Phát thanh và Truyền hình, múa rối, bảo tàng...

Tại Hội thảo cũng đề ra các nhóm giải pháp để xây dựng Hệ giá trị văn hóa và Ngành công nghiệp văn hóa về nhận thức, quản lý, đầu tư, về xã hội hóa, tiếp thị sản phẩm văn hóa...

Quang cảnh Hội thảo

dựng và phát triển công nghiệp văn hoá cần phải coi văn hoá là tài nguyên, sau đó phải có công nghệ, quy trình để khai thác, biến văn hoá thành sản phẩm đặc sắc, góp phần vào sự tăng trưởng GRDP của thành phố. Đồng thời, muốn công

Kết luận Hội thảo, NGND.GS.TSKH Vũ Minh Giang, Chủ tịch Hội đồng khoa học và Đào tạo, Đại học Quốc gia Hà Nội, Phó Chủ tịch Hội Khoa học lịch sử Việt Nam nêu rõ:

1. Mục đích của hội thảo là tiếp tục triển khai những chủ trương lớn của Đảng, như Nghị quyết Đại hội Đảng Cộng sản Việt Nam lần thứ XIII và thực hiện chỉ đạo của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội Nghị văn hóa toàn quốc (tháng 11/2021), Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng phát biểu “Văn hóa là hồn cốt của một dân tộc”, từ đó có thể hiểu rằng: Văn hóa Hải Phòng chính là hồn cốt của thành phố Hải Phòng. Văn hóa chính là sức mạnh nội sinh, là nguồn lực giúp chúng ta vượt qua thử thách hiểm nghèo, cũng như là có thể vươn tới những đỉnh cao.

2. Hội thảo bước đầu nhận diện giá trị văn hoá, nhận diện đặc trưng văn hoá và con người Hải Phòng, gợi mở ra nhiều vấn đề mới. Hải Phòng là đất đai ngoại, khí chất của người Hải Phòng là hiên ngang, trung dũng, trọng tình, nghĩa hiệp, sáng tạo.

3. Về công nghiệp văn hoá, hội thảo đặt ra nhiều vấn đề, trong đó, muốn xây

ng nghiệp văn hoá phát triển phải có sự chung tay của 3 “nhà”: Nhà quản lý, nhà khoa học và nhà đầu tư. Trước hết, nhà quản lý phải có tầm, phải có ý tưởng. Các ý tưởng phải được thẩm duyệt, quy trình hoá. Nếu quy trình ấy phù hợp thì sẽ thu hút nhà đầu tư. Bên cạnh đó, công tác tuyên truyền, quảng bá được coi trọng và phải có sự tham góp của nhân dân. Đồng thời, cần có cơ chế, chính sách phù hợp để thu hút các nhà đầu tư cho phát triển công nghiệp văn hóa.

4. NGND.GS.TSKH Vũ Minh Giang khẳng định: Hải Phòng là thành phố công nghiệp, mà một hợp phần trong thành phố công nghiệp, đó là công nghiệp văn hóa. Với tính cách sáng tạo, tiên phong, quyết liệt, Hải Phòng rất có điều kiện và có khả năng đi tiên phong trong xây dựng ngành công nghiệp văn hóa.

5. Những nội dung thảo luận, tuy mới dừng lại nêu vấn đề, gợi ý, song hy vọng sau Hội thảo sẽ có những chuyển biến mạnh mẽ trong quá trình khai thác tài nguyên văn hóa để tạo thành những sản phẩm văn hóa, góp phần vào công cuộc xây dựng và phát triển của thành phố.

Phát triển công nghiệp văn hóa gắn với phát triển du lịch Hải Phòng

GS.TS TỪ THỊ LOAN

*Chủ tịch Hội đồng Khoa học và Đào tạo,
Viện Văn hóa Nghệ thuật quốc gia Việt Nam*

Công nghiệp văn hóa là các ngành kinh tế dựa trên nguồn vốn văn hóa, năng lực sáng tạo và công nghệ tiên tiến để sản xuất ra các sản phẩm và dịch vụ văn hóa mang lại lợi ích kinh tế và xã hội to lớn.

Là mảnh đất có truyền thống văn hóa lâu đời, nơi sản sinh nhiều danh nhân văn hóa, nhà văn, nhà thơ, nhạc sĩ tài hoa, sở hữu kho tàng di sản văn hóa phong phú, vùng cửa biển năng động, linh hoạt trong hội nhập quốc tế, con người nhanh nhạy, sáng tạo, Hải Phòng có nhiều tiềm năng, thế mạnh, tiềm lực để phát triển công nghiệp văn hóa gắn với phát triển du lịch.

1. Tiềm năng, thế mạnh của Hải Phòng để phát triển công nghiệp văn hóa gắn với phát triển du lịch

1.1. Nguồn tài nguyên di sản văn hóa dồi dào

Là mảnh đất có bề dày truyền thống văn hóa, Hải Phòng sở hữu kho tàng di

sản văn hóa vật thể và phi vật thể phong phú với gần 1.200 di tích, trong đó có 2 di tích quốc gia đặc biệt, 116 di tích quốc gia, trên 400 di tích cấp thành phố, tiêu biểu như: Đền thờ Trạng Trình Nguyễn Bình Khiêm, khu di tích Dương Kinh nhà Mạc, khu di tích Bạch Đằng Giang, di tích danh thắng Tràng Kênh... Thành phố cũng có gần 500 lễ hội truyền thống, trong đó có 9 lễ hội được đưa vào danh mục Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia gắn với các tín ngưỡng dân gian độc đáo, phản ánh bề dày truyền thống văn hóa, đồng thời ẩn chứa những nét bản sắc riêng của vùng biển xứ Đông.

1.2. Hệ thống làng nghề và sản phẩm thủ công mỹ nghệ độc đáo

Hải Phòng có hệ thống làng nghề phong phú, lâu đời. Đến nay, vì những lý do khác nhau số lượng làng nghề đã giảm sút, song nhiều sản phẩm thủ công mỹ nghệ vẫn phát triển, không chỉ tiêu thụ mạnh trên địa bàn thành phố mà còn

lan tỏa đến các địa phương khác và phục vụ xuất khẩu. Tiêu biểu như các làng nghề tạc tượng, sơn mài Bảo Hà, làm con giống Nhân Mục, gốm Dương Động, điêu sáo xã Đông Phương, nghề đúc ở xã Mỹ Đồng, v.v... Ngoài lợi ích phát triển kinh tế, tạo công ăn việc làm, một số làng nghề khai thác phát triển du lịch khá tốt.

1.3. Nghệ thuật biểu diễn phát triển năng động

Hải Phòng là thành phố có thế mạnh trong phát triển nghệ thuật biểu diễn. Tại các liên hoan sân khấu chuyên nghiệp trong nước và quốc tế, các đoàn nghệ thuật của Hải Phòng thường gây tiếng vang và đoạt nhiều giải thưởng cao. Trong khi sân khấu cả nước phát triển trầm lắng, chương trình *Sân khấu truyền hình* của Hải Phòng được đánh giá là "hiện tượng". Sân khấu thử nghiệm Hải Phòng cũng là "điểm sáng" của sân khấu phía Bắc, gây bất ngờ cho giới làm nghề.

Hải Phòng cũng đạt nhiều thành công trong các festival âm nhạc đường phố, các không gian văn hóa, chương trình biểu diễn nghệ thuật đương đại, carnival... Thành phố cũng có thế mạnh ở một số loại hình nghệ thuật truyền thống như: múa rối nước, múa rối cạn, hát xẩm, ca trù, hòa tấu nhạc cụ dân tộc... Nghệ

thuật múa rối Hải Phòng gần đây đã vươn ra thị trường nước ngoài, tham gia nhiều Liên hoan múa rối quốc tế.

Thị trường nghệ thuật biểu diễn còn có sự tham gia đông đảo của các ban nhạc tư nhân, doanh nghiệp văn hóa nghệ thuật, ca sĩ, nhạc sĩ tự do, góp phần hình thành một thị trường văn hóa đích thực hoạt động theo quy luật cung cầu, đáp ứng nhu cầu văn hóa ngày càng khắt khe của nhân dân. Từ đó kéo theo hoạt động lưu hành, kinh doanh băng đĩa ca nhạc, chương trình nghệ thuật...

1.4. Ẩm thực đa dạng và đặc sắc

Là một thành phố biển, Hải Phòng sở hữu nguồn hải sản dồi dào, phong phú với gần 1.000 loài tôm, cá và hàng chục loài rong biển có giá trị cao như tôm rồng, tôm he, cua bể, đổi mỗi, sò huyết, cá heo, ngọc trai, tu hài, bào ngư... Người Hải Phòng có tài chế biến món ăn ngon và sành ăn. Đây cũng là một thế mạnh để

Hải Phòng thu hút, mời gọi du khách. Hiện nay, *foodtour* Hải Phòng đã trở nên nổi tiếng, tạo thành hiện tượng và sự bùng nổ trên mạng xã hội.

1.5. Mỹ thuật, nhiếp ảnh, triển lãm còn nhiều dư địa phát triển

Hải Phòng là thành phố có truyền thống hoạt động mỹ thuật, nhiếp ảnh, triển lãm mạnh của cả nước. Đội ngũ nghệ sĩ giàu tâm huyết, yêu nghề, tích cực tìm tòi chủ đề và chất liệu mới, thường đoạt được nhiều giải thưởng cao trong các cuộc thi, triển lãm quốc gia, quốc tế. Hải Phòng cũng là nơi tổ chức nhiều triển lãm có uy tín từ cấp địa phương, khu vực đến quốc gia, quốc tế. Hiện nay, đời sống mỹ thuật, nhiếp ảnh, triển lãm của thành phố bắt đầu bắt nhịp với cơ chế thị trường. Việc sáng tác, trao đổi, mua bán tranh, ảnh, tác phẩm điêu khắc ngày càng khởi sắc, không chỉ qua các gallery, triển lãm mà cả qua môi trường mạng trong thời đại số. Hội cổ vật Hải Phòng có nhiều bộ sưu tập tư nhân đặc sắc với nhiều bảo vật quốc gia quý giá lưu giữ tinh hoa, hồn cốt văn hóa của dân tộc.

1.6. Cảnh quan thiên nhiên tươi đẹp, quyến rũ

Hải Phòng có nhiều bãi biển đẹp, cảnh quan thiên nhiên hấp dẫn với hệ sinh thái núi đá, rừng nguyên sinh, nhiều bãi tắm và khu nghỉ dưỡng chất lượng cao ở Đồ Sơn, Cát Cò, vịnh Lan Hạ, quần đảo Cát Bà, các hang động hoang sơ như hang Đá Hoa, hang Hùng Sơn, hang Trung Trang... Ngoài tắm biển, nghỉ dưỡng, du khách đến Hải Phòng có thể trải nghiệm, khám phá thiên nhiên, chinh phục cảm giác mạnh trên biển hoặc các hải đảo.

1.7. Con người tài hoa, năng động, sáng tạo

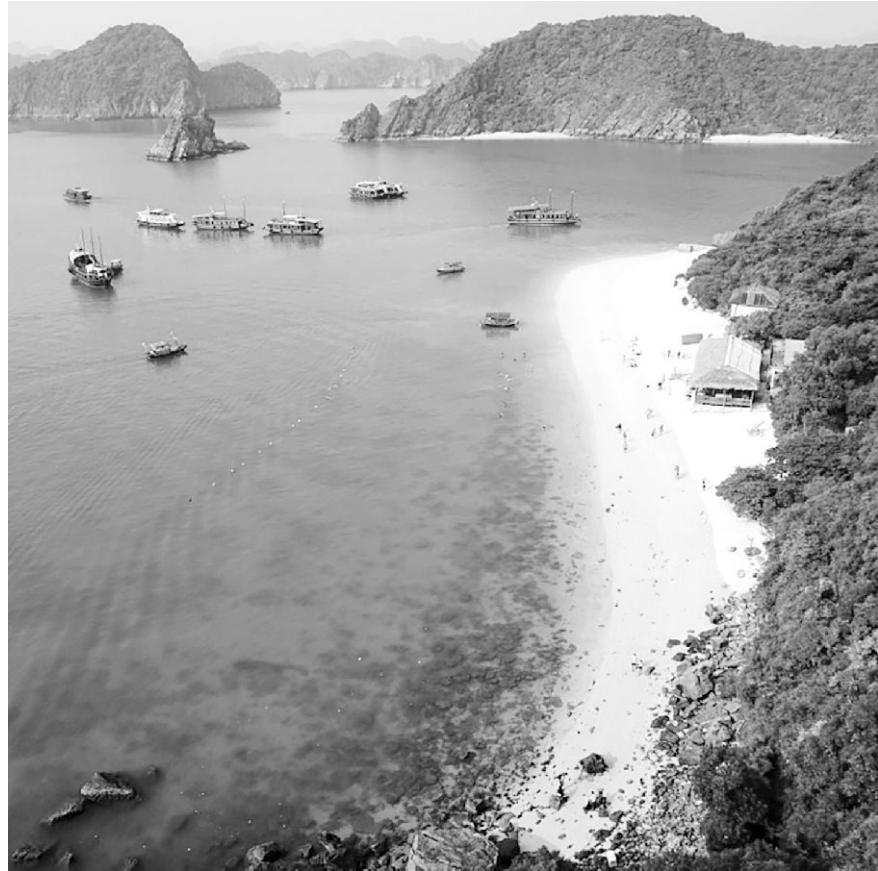
Hải Phòng là vùng đất có bề dày văn hóa lâu đời, nơi sinh ra hoặc lớn lên của nhiều nhân tài có đóng góp lớn trong các lĩnh vực văn hóa, khoa học, nghệ thuật, kinh tế, chính trị, giải trí, thể thao của đất nước. Có thể kể đến các nhà văn, nhà thơ, họa sĩ: Khái Hưng, Hoàng Ngọc Phách, Nguyễn Hồng, Thế Lữ, Trần Văn Cẩn, Văn Cao, Phạm Thiên Thư, Nguyễn Huy Tưởng, Nguyễn Khoa Điềm, Nguyễn Đình Thi, Nguyễn Thụy Kha; các nhạc sĩ Đoàn Chuẩn, Tô Vũ, Hoàng Quý, Thanh Tùng, Đỗ Nhuận; các doanh nhân Bạch Thái Bưởi, Nguyễn Sơn Hà; các trí thức, nhà khoa học: Hải Triều, Nguyễn Lân, Vũ Khiêu, Đào Trọng Thi, Vũ Minh Giang, Nguyễn Quang Ngọc, Nguyễn Kim Sơn, v.v...

Hiện nay, thế hệ trẻ Hải Phòng cũng rất tài hoa, năng động, thích ứng tốt với kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế. Nhiều gương mặt nhạc sĩ, ca sĩ, diễn viên đang khẳng định tên tuổi và đóng góp tích cực cho sự phát triển đất nước: Vicky Nhung, Vũ Thịnh, Phạm Hương, Ốc Thanh Vân, Quang Thắng, Ngọc Sơn, Thu Phương, Duy Mạnh...

Trải qua bao thăng trầm của lịch sử, con người Hải Phòng luôn được tôi luyện, thử thách, nên có khả năng chịu đựng bền bỉ, năng lực thích ứng cao, giao lưu, tiếp biến văn hóa tốt. Đây chính là các chủ thể văn hóa đầy sức sáng tạo và nhiệt huyết góp phần biến các nguồn tài nguyên văn hóa của Hải Phòng thành sản phẩm, dịch vụ, hoạt động văn hóa mang lại giá trị gia tăng gấp nhiều lần.

Nhờ biết khai thác các tiềm năng, lợi thế, thuận lợi, những năm gần đây du lịch Hải Phòng ngày càng khởi sắc, gia

tăng đóng góp vào GRDP của thành phố. Sản phẩm du lịch ngày một đa dạng, từ du lịch văn hóa, du lịch lễ hội, du lịch tâm linh đến du lịch hội nghị (MICE), du lịch nghỉ dưỡng, du lịch mạo hiểm, du lịch đồng quê, du lịch sinh thái, du lịch trang trại, du lịch nhà vườn... Chỉ tính riêng trong năm 2022, thành phố đã đón được 7 triệu lượt khách du lịch, tăng 90% so với cùng kỳ, vượt 55% chỉ tiêu

Đảo khỉ trên Vịnh Lan Hạ (Nguồn: Internet)

kế hoạch năm, doanh thu đạt 6.300 tỷ đồng, tăng 98% so với cùng kỳ 2021. Số doanh nghiệp lữ hành trở lại hoạt động và cấp phép mới tăng trở lại, 95% cơ sở lưu trú du lịch hoạt động bình thường, đạt trung bình 40% công suất phòng trong các ngày trong tuần và dịp cuối tuần đạt trên 70%...

2. Hạn chế, khó khăn trong phát triển công nghiệp văn hóa gắn với phát triển du lịch Hải Phòng

- *Thể chế, cơ chế, chính sách chưa bắt kịp thực tiễn:* Thể chế, cơ chế, chính sách phát triển công nghiệp văn hóa của thành phố đang trong quá trình xây dựng và hoàn thiện, không tránh khỏi còn những bất cập, vướng mắc, gây

những khó khăn, cản trở cho quá trình phát triển.

- *Nguồn nhân lực còn những hạn chế, yếu kém:* Sau nhiều năm hoạt động trong cơ chế bao cấp, nhiều đơn vị nghệ thuật, văn nghệ sĩ còn thụ động, ỷ lại, chưa thích ứng với cơ chế kinh tế thị trường, thiếu kỹ năng sản xuất, kinh doanh, yếu về khoa học, kỹ thuật, công nghệ... Thế hệ nghệ sĩ nổi danh đã luống tuổi, đội ngũ kế cận rất thiếu tài năng trẻ, thiếu kịch bản, biên đạo, ca sĩ, diễn viên, nhạc công chất lượng cao, nên khó thu hút khán giả đến xem. Nguồn nhân lực để phát triển du lịch cộng đồng, du lịch làng nghề, du lịch đồng quê, du lịch trải nghiệm chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn,

ít được đào tạo, bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng làm du lịch, do vậy ảnh hưởng tới chất lượng, doanh thu du lịch.

- Khai thác tài nguyên văn hóa, phát triển thị trường chưa hiệu quả: Hệ thống di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh, lễ hội chưa được phát huy tốt để nâng cao giá trị kinh tế. Một số làng nghề truyền thống đứng trước nguy cơ mai một cao. Hàng thủ công mỹ nghệ chưa đa dạng, ít đổi mới về mẫu mã, sản phẩm, chưa mạnh dạn đầu tư vào công nghệ mới, nên năng suất lao động thấp, khả năng cạnh tranh kém. Nạn vi phạm bản quyền hoành hành, in sang băng đĩa lậu, làm hàng giả, hàng nhái dẫn đến “vàng thau lẫn lộn”, các “rác phẩm” chất lượng kém, cạnh tranh không lành mạnh, cản trở sự hình thành một thị trường văn hóa đích thực.

- Cơ sở hạ tầng vật chất kỹ thuật chưa theo kịp yêu cầu phát triển

Hải Phòng hiện có Nhà hát Lớn, một trong ba nhà hát do người Pháp xây dựng ở Việt Nam, có hệ thống các thiết chế văn hóa nhìn chung là đầy đủ từ thư viện, bảo tàng đến rạp hát, trung tâm văn hóa thông tin, nhà triển lãm, nhà văn hóa... Tuy nhiên, chất lượng các công trình và điều kiện vật chất - kỹ thuật còn thiếu thốn, trang thiết bị lạc hậu. Các rạp chiếu phim của nhà nước ngày càng rệu rã, xuống cấp, khó cạnh tranh với hệ thống rạp tư nhân như CGV, Lotte Cinema, Galaxy Cinema... Do đó dẫn tình trạng mất khách, mất dần thị phần.

- Nguồn lực tài chính còn eo hẹp, khó khăn

Hiện nay thành phố đã có những hỗ trợ nhất định về tài chính, nhưng chủ yếu là dành cho đầu tư cơ bản, xây dựng thiết chế, cung cấp trang thiết bị... Còn các

khâu sáng tạo, sản xuất, biểu diễn, phổ biến, phát hành đòi hỏi đầu tư lớn thì nguồn lực tài chính còn rất hạn chế. Các hoạt động, sản phẩm, dịch vụ văn hóa, điểm vui chơi giải trí ở Hải Phòng còn nghèo nàn, thiếu hấp dẫn, chưa níu kéo, giữ chân được du khách tham quan, nghỉ dưỡng dài ngày. Lượng khách nghỉ lại, lưu trú ở Hải Phòng luôn ít hơn so với Quảng Ninh, chưa nói đến Hà Nội.

3. Giải pháp thúc đẩy phát triển công nghiệp văn hóa gắn với phát triển du lịch Hải Phòng

Một là, nâng cao nhận thức, đẩy mạnh tuyên truyền, quảng bá về phát triển công nghiệp văn hóa gắn với phát triển du lịch. Cần đổi mới, đa dạng hóa các hình thức, biện pháp tuyên truyền sao cho hấp dẫn, sinh động, tận dụng các phương tiện truyền thông mới, trong thời đại công nghệ số. Nâng cao ý thức thực thi pháp luật về quyền tác giả và các quyền liên quan. Tăng cường giáo dục nghệ thuật, năng lực cảm thụ thẩm mỹ của công chúng.

Hai là, tiếp tục hoàn thiện khung khổ pháp lý, cơ chế, chính sách tạo dựng “hệ sinh thái” phù hợp, thuận lợi. Từ đó giúp khơi thông các nguồn lực văn hóa, giải phóng sức sản xuất văn hóa, tháo gỡ các vướng mắc. Đơn giản hóa các thủ tục hành chính, có cơ chế ưu đãi, khuyến khích các doanh nghiệp kinh doanh trong lĩnh vực công nghiệp văn hóa. Có chính sách thỏa đáng thù lao, đãi ngộ văn nghệ sĩ để họ yên tâm sáng tạo, cống hiến cho nghệ thuật, phát triển tài năng, quảng bá văn hoá.

Ba là, giữ gìn và phát huy tốt kho tàng di sản văn hóa của cha ông. Khai thác

hiệu quả hệ thống di tích lịch sử - văn hóa, lễ hội truyền thống, các trình diễn dân gian, làng nghề thủ công mỹ nghệ gắn với phát triển các loại hình du lịch khác nhau.

Bốn là, đổi mới tư duy về sản phẩm và dịch vụ văn hóa. Biến văn hóa từ một ngành “chỉ biết tiêu tiền” thành ngành có thể kiếm tiền và kiếm tiền tốt, coi sản phẩm văn hóa không đơn thuần chỉ là công cụ tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức, mà còn là những “hàng hóa văn hóa” đáp ứng các chức năng giải trí, thẩm mỹ, kinh tế của văn hóa. Đổi mới mô hình hoạt động, chất lượng phục vụ của các thiết chế văn hóa (nhà hát, rạp chiếu phim, bảo tàng, thư viện...) theo hướng gắn với thị trường, xuất phát từ yêu cầu của thị trường, khách hàng.

Năm là, nâng cao nguồn lực đầu tư tài chính cho văn hóa. Thành phố nên có các hình thức “vốn mồi” phát triển một số ngành công nghiệp văn hóa tiêu biểu, đồng thời đẩy mạnh xã hội hóa, huy động các nguồn lực đa dạng đầu tư cho công nghiệp văn hóa. Ưu tiên về vốn, thuế, phí, lệ phí cho các doanh nghiệp văn hóa nghệ thuật. Hình thành các quỹ có quy mô vừa và nhỏ hỗ trợ phát triển công nghiệp văn hóa.

Sáu là, đẩy mạnh đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực. Đổi mới và hoàn thiện chương trình đào tạo của Trường Trung cấp Văn hóa nghệ thuật và Du lịch Hải Phòng. Phối hợp với các cơ sở đào tạo ở Trung ương nâng cao trình độ, đào tạo lại, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ văn hóa đáp ứng yêu cầu phát triển. Tạo dựng các “vườn ươm sáng tạo”, “không gian sáng tạo” đáp ứng mục tiêu phát triển công nghiệp văn hóa.

Bảy là, đẩy mạnh nghiên cứu khoa học và ứng dụng công nghệ. Công nghiệp văn hóa là ngành gắn bó mật thiết với các thành tựu của khoa học - công nghệ (điện ảnh, phát thanh, truyền hình, băng đĩa, quảng cáo, phần mềm và games...), do vậy, cần tích cực chuyển đổi số trong lĩnh vực văn hóa, nghệ thuật. Nâng cao chất lượng nghiên cứu khoa học theo hướng ứng dụng, nghiên cứu hình thành các sản phẩm, dịch vụ văn hóa có giá trị kinh tế và nghệ thuật cao đáp ứng yêu cầu của thị trường.

Tám là, tăng cường hợp tác quốc tế, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại. Tiến hành các dự án hợp tác quốc tế trong biểu diễn nghệ thuật, xúc tiến du lịch, tổ chức các sự kiện văn hóa, du lịch, thời trang, thiết kế, đăng cai các Liên hoan phim, Liên hoan múa rối quốc tế... Đẩy mạnh quảng bá, “xuất khẩu” sản phẩm văn hóa nghệ thuật ra thị trường quốc tế. Đẩy mạnh xuất khẩu hàng thủ công mỹ nghệ, tham gia các hội chợ thương mại quốc tế.

Có thể nói, Hải Phòng là vùng đất cửa biển đầy chất thơ, chất tài hoa, lãng mạn, nhưng cũng là miền sóng gió đầy bão dông, thử thách đã tạo nên khí phách hiên ngang, quả cảm của con người Hải Phòng. Với bề dày văn hóa truyền thống, kho tàng di sản văn hóa phong phú, thiên nhiên quyến rũ tươi đẹp, giao thông ngày càng thuận lợi và kinh tế ngày càng phát triển, Hải Phòng hoàn toàn hội đủ các điều kiện để có thể biến các tiềm năng, thế mạnh, tài nguyên văn hóa thành các sản phẩm, dịch vụ văn hóa có chất lượng cao, phát triển các ngành công nghiệp văn hóa, góp phần đưa văn hóa trở thành một trụ cột của tăng trưởng và phát triển bền vững.

Định vị các lĩnh vực công nghiệp văn hóa và cơ chế cho phát triển các ngành công nghiệp văn hóa ở Hải Phòng

PGS.TS. BÙI HOÀI SƠN

Ủy ban Văn hóa Giáo dục của Quốc hội

Bắt đầu từ những năm 1990, phát triển các ngành công nghiệp văn hóa (CNVH) được coi là trào lưu được quan tâm nhất ở nhiều nước trên thế giới. Việc phát triển các ngành CNVH không chỉ giúp khai thác tiềm năng kinh tế của văn hóa, góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống và sự cố kết xã hội mà còn giúp phát huy bản sắc văn hóa dân tộc, thúc đẩy sự sáng tạo và đổi mới không ngừng trong bối cảnh đương đại, từ đó củng cố sức mạnh mềm của quốc gia trong thời đại toàn cầu hóa, số hóa và cạnh tranh ngày càng gia tăng.

Kinh nghiệm quốc tế cho thấy, CNVH đang phát triển với tốc độ nhanh và đóng góp rất lớn cho nền kinh tế và văn hóa của các quốc gia. Theo Báo cáo Kinh tế Văn hóa và Số hóa của UNESCO, ngành CNVH và sáng tạo chiếm trung bình từ 3-5% GDP của các quốc gia. Đối với một số nước phát triển như Mỹ, Anh và Pháp, CNVH đóng góp đến 10% GDP. Các ngành CNVH và sáng tạo như âm nhạc, điện ảnh, phần mềm và trò chơi điện tử, thời trang đang tăng trưởng rất nhanh,

đóng góp đáng kể cho nền kinh tế của các quốc gia. Năm 2019, ngành công nghiệp âm nhạc toàn cầu đã đạt doanh thu lên đến 21,5 tỷ đô la Mỹ, trong đó, các nghệ sĩ Mỹ đóng góp 39 triệu bản album và 289 triệu bản nhạc đơn. Ngành công nghiệp điện ảnh cũng rất lớn và đóng góp đáng kể cho nền kinh tế và văn hóa của các quốc gia. Năm 2019, ngành công nghiệp điện ảnh đã đạt doanh thu lên đến 42,5 tỷ đô la Mỹ. Các hoạt động trực tuyến như game trực tuyến, phát thanh và truyền hình trên internet đã tạo ra cơ hội kinh doanh mới cho các doanh nghiệp và nghệ sĩ, đóng góp đáng kể cho sự tăng trưởng của CNVH và sáng tạo.

Trong một bối cảnh như vậy, Việt Nam nói chung, Hải Phòng nói riêng, không thể đứng ngoài xu thế chung của thế giới. Việc chậm chú ý, quan tâm phát triển các ngành CNVH sẽ khiến cho chúng ta không chỉ tụt hậu hơn so với các quốc gia khác, mà còn khiến Việt Nam nói chung, Hải Phòng nói riêng, không tận dụng hết các ưu thế về văn hóa của mình trong nỗ lực tạo ra sự cạnh tranh, sức

mạnh cho nền kinh tế và hình ảnh của một quốc gia đang ngày càng khẳng định vị trí của mình trên thế giới.

Hải Phòng là thành phố có tiềm năng lớn cho phát triển các ngành CNVH. Thành phố nằm ở vị trí giao thoa của vùng kinh tế phát triển, gồm Hà Nội, Quảng Ninh và các tỉnh Đồng bằng sông Hồng. Điều này tạo điều kiện thuận lợi cho việc hợp tác và kết nối với các trung tâm văn hóa và nghệ thuật khác. Hải Phòng cũng nổi tiếng là thành phố Cảng, một trong những cảng biển lớn và hiện đại nhất Việt Nam. Cảng Hải Phòng tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động xuất nhập khẩu hàng hóa, rất cởi mở trong việc tiếp thu văn hóa, nghệ thuật thế giới. Bên cạnh đó, Hải Phòng đã đầu tư xây dựng và phát triển cơ sở hạ tầng văn hóa, bao gồm trung tâm triển lãm, không gian sáng tạo, trường nghệ thuật và các cơ sở giáo dục văn hóa. Điều này cung cấp một môi trường thuận lợi cho việc đào tạo và phát triển các ngành CNVH.

Một thuận lợi nữa, Hải Phòng có dân số đông và lao động trẻ, năng động, sáng tạo, tạo điều kiện cho việc phát triển nguồn nhân lực trong các ngành CNVH. Thành phố cũng có nhiều cơ sở, trung tâm đào tạo văn hóa, nghệ thuật, cung cấp nguồn cung cấp nhân lực chất lượng. Đây cũng là cái nôi văn hóa, nghệ thuật của nước nhà với nhiều tên tuổi nghệ sĩ nổi tiếng, đoàn nghệ thuật có thương hiệu như Nhà hát Chèo, Nhà hát Kịch... Bên cạnh đó, Hải Phòng là một điểm đến du lịch phổ biến và có tiềm năng phát triển du lịch văn hóa. Với các di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh và lễ hội truyền thống, thành phố Hải Phòng thu hút khách du lịch quan tâm đến văn

hóa đặc trưng và trải nghiệm nghệ thuật độc đáo.

I. ĐỊNH VỊ CÁC NGÀNH CÔNG NGHIỆP VĂN HOÁ ƯU TIÊN

Để phát triển các ngành CNVH ở Hải Phòng, chúng ta cần tập trung vào một số lĩnh vực cụ thể để bảo đảm quá trình đầu tư của thành phố có trọng điểm và tạo điểm nhấn, lan tỏa tác động của các ngành CNVH sang các lĩnh vực kinh tế, xã hội khác. Xét tổng quan, Hải Phòng có thể quan tâm đến một số lĩnh vực sau:

1. Âm nhạc

Hải Phòng có một sự phong phú về âm nhạc đa dạng, bao gồm âm nhạc dân gian, nhạc truyền thống và âm nhạc hiện đại. Đặc biệt, nhiều nhạc sĩ, bài hát nổi tiếng ở thành phố này đã tạo nên thương hiệu nhất định cho Hải Phòng. Vì thế, thành phố có thể tổ chức các sự kiện âm nhạc, concert và festival âm nhạc để thu hút khách du lịch và thúc đẩy sự phát triển của ngành này.

Để làm được điều đó, Hải Phòng cần:

- 1) Xác định mục tiêu: Thành phố cần đặt ra mục tiêu cụ thể về việc tổ chức sự kiện âm nhạc, concert và festival âm nhạc. Mục tiêu có thể bao gồm thu hút một số lượng lớn khách du lịch, tạo ra sự lan tỏa văn hóa và nghệ thuật, hoặc tăng cường năng lực kinh tế của ngành Âm nhạc.
- 2) Tạo quy hoạch sự kiện: Thành phố cần xác định các khu vực và địa điểm phù hợp để tổ chức các sự kiện âm nhạc. Cần thiết kế các cơ sở hạ tầng và sân khấu phù hợp, cung cấp tiện ích như hệ thống âm thanh, ánh sáng, và các dịch vụ hỗ trợ để đảm bảo sự kiện diễn ra suôn sẻ.
- 3) Tìm kiếm đối tác và tài trợ: Thành phố có thể hợp tác với các đối tác như nhà sản xuất sự kiện, các nhà tài trợ và các công ty

quảng cáo để đảm bảo nguồn lực và kỹ năng cần thiết. Sự hỗ trợ tài chính và quảng bá từ các đối tác sẽ giúp sự kiện được tổ chức tốt hơn và thu hút đông đảo khách du lịch. 4) Quảng bá và tiếp thị: Thành phố cần đầu tư vào hoạt động quảng bá và tiếp thị để thông báo về các sự kiện âm nhạc đến công chúng. Các kênh truyền thông truyền thống và kỹ thuật số đều có thể được sử dụng để quảng bá sự kiện, bao gồm truyền hình, radio, trang web, mạng xã hội và ứng dụng di động. 5) Tạo môi trường thuận lợi: Thành phố cần tạo ra một môi trường thuận lợi để thu hút các nghệ sĩ, nhạc công và ban nhạc đến biểu diễn tại các sự kiện âm nhạc. Điều này có thể bao gồm việc tạo ra chính sách hỗ trợ, giảm thuế hoặc tiện ích cho các nghệ sĩ, đảm bảo an ninh và an toàn tại các sự kiện, và tạo ra các chương trình đào tạo và phát triển tài năng âm nhạc địa phương. 6) Đa dạng hóa chương trình: Thành phố nên cung cấp một loạt các sự kiện âm nhạc và festival âm nhạc để thu hút một đối tượng khách du lịch đa dạng. Điều này có thể bao gồm các thể loại âm nhạc khác nhau như pop, rock, jazz, EDM, nhạc dân gian và cả nhạc truyền thống địa phương. 7) Phân tích và đánh giá: Thành phố nên tiến hành phân tích và đánh giá kết quả của các sự kiện âm nhạc đã diễn ra. Điều này giúp hiểu rõ hơn về tác động của sự kiện đối với khách du lịch, nền kinh tế địa phương và sự phát triển của ngành Âm nhạc. Dựa trên những thông tin này, có thể điều chỉnh và cải tiến để tăng cường hiệu quả của các sự kiện tương lai.

2. Điện ảnh

Hải Phòng là thành phố có nhiều rạp chiếu phim, cung cấp nền tảng cho các nhà làm phim và diễn viên để sản xuất

các bộ phim độc lập, phim tài liệu và phim truyền hình. Việc tập trung cho điện ảnh giúp Hải Phòng tận dụng lợi thế của một thành phố lớn, có nhiều tài năng sáng tạo, có thể thu hút các dự án phim độc lập và các nhà làm phim quốc tế đến quay tại địa phương. Hải Phòng có nhiều địa điểm đẹp và đa dạng về cảnh quan, từ các bãi biển đến các công trình kiến trúc độc đáo và phong cảnh đồng quê. Điều này tạo ra tiềm năng lớn để sử dụng những tài nguyên này trong việc sản xuất phim và quảng bá du lịch.

Để phát triển ngành công nghiệp điện ảnh, đầu tiên, Hải Phòng cần đầu tư vào việc xây dựng cơ sở hạ tầng phù hợp. Điều này bao gồm việc xây dựng các trung tâm sản xuất phim, phòng thu âm, phòng chỉnh sửa hậu kỳ, phòng chiếu phim chất lượng cao và các cơ sở vật chất khác như rạp chiếu phim hiện đại. Bên cạnh đó, thành phố cũng cần có những chính sách, quy định linh hoạt để thu hút các đoàn quay phim trong và ngoài nước đến thành phố. Điều này bao gồm việc đơn giản hóa thủ tục cấp phép, cung cấp các địa điểm quay phim độc đáo, hấp dẫn, đảm bảo an ninh và an toàn cho quá trình quay phim. Thêm vào đó, thành phố nên thiết lập mạng lưới kết nối với các nhà sản xuất phim, đạo diễn, diễn viên và nhà phân phối trong và ngoài nước. Điều này giúp tạo ra cơ hội hợp tác, trao đổi thông tin và tiếp cận nguồn tài nguyên quan trọng trong ngành công nghiệp điện ảnh. Cuối cùng, Hải Phòng có thể nghĩ nhiều hơn đến việc thúc đẩy việc quảng bá hình ảnh và xây dựng thương hiệu về ngành công nghiệp điện ảnh của thành phố. Qua việc tổ chức các sự kiện điện ảnh, triển lãm, festival phim và

thông qua các phương tiện truyền thông, Hải Phòng có thể nâng cao nhận thức và quan tâm của công chúng đối với ngành công nghiệp điện ảnh của mình.

3. Nghệ thuật biểu diễn

Hải Phòng có nền tảng nhất định, với một lịch sử được nhiều người biết đến về nghệ thuật biểu diễn. Các đơn vị nghệ thuật biểu diễn của thành phố nên tập trung nhiều hơn vào việc tổ chức các buổi biểu diễn chuyên nghiệp và sự kiện nghệ thuật để khuyến khích tài năng nghệ thuật và giới thiệu văn hóa đặc trưng của địa phương.

Bằng cách tổ chức các buổi biểu diễn chuyên nghiệp và sự kiện nghệ thuật, thành phố tạo ra một nền tảng để khuyến khích và phát triển tài năng địa phương, bao gồm: Diễn xuất, âm nhạc, múa, hội họa, điêu khắc và các hình thức biểu diễn khác. Bằng cách cung cấp sân khấu và cơ hội biểu diễn, các đơn vị nghệ thuật có thể tìm ra và phát triển những tài năng tiềm năng, đồng thời thúc đẩy sự sáng tạo trong cộng đồng. Các buổi biểu diễn chuyên nghiệp và sự kiện nghệ thuật cung cấp một cơ hội để giới thiệu văn hóa đặc trưng của thành phố. Thông qua các tiết mục biểu diễn, người xem có thể tìm hiểu về nghệ thuật, truyền thống và di sản văn hóa độc đáo của địa phương. Điều này không chỉ tăng cường nhận thức về văn hóa địa phương mà còn giúp xây dựng và gìn giữ danh tiếng nghệ thuật của thành phố. Bên cạnh đó, các buổi biểu diễn chuyên nghiệp và sự kiện nghệ thuật có thể tạo ra một điểm đến hấp dẫn cho khách du lịch và những người quan tâm đến nghệ thuật và văn hóa. Việc thu hút khách du lịch thông qua

các hoạt động nghệ thuật không chỉ góp phần vào phát triển ngành Du lịch mà còn tạo ra các cơ hội kinh doanh và tạo việc làm trong lĩnh vực nghệ thuật và giải trí.

4. Mỹ thuật

Hải Phòng có một cộng đồng nghệ sĩ mỹ thuật đa dạng và sáng tạo. Thành phố nên tổ chức triển lãm mỹ thuật để quảng bá và bán các tác phẩm nghệ thuật địa phương, thu hút người tham quan và đẩy mạnh phát triển ngành Mỹ thuật.

Tổ chức triển lãm mỹ thuật trong thành phố có thể mang lại nhiều lợi ích quan trọng, đóng góp vào sự phát triển của ngành Mỹ thuật địa phương. *Thứ nhất*, quảng bá và bán các tác phẩm nghệ thuật Hải Phòng. Triển lãm mỹ thuật là một cơ hội tuyệt vời để các nghệ sĩ trưng bày và bán các tác phẩm của mình. Điều này không chỉ tạo ra một nền tảng để thúc đẩy sự tìm hiểu và trao đổi văn hóa, mà còn giúp tăng cơ hội kinh doanh cho các nghệ sĩ trong cộng đồng. *Thứ hai*, giúp thu hút khách tham quan và du lịch. Việc tạo ra một không gian nghệ thuật đẹp mắt và sáng tạo sẽ tạo ra một điểm đến hấp dẫn cho người tham quan. Điều này có thể thu hút lưu lượng khách du lịch, tăng doanh thu cho các cơ sở văn hóa và tạo ra những cơ hội kinh doanh mới cho thành phố. *Thứ ba*, giao lưu và trao đổi nghệ thuật. Triển lãm mỹ thuật không chỉ tạo điều kiện cho các nghệ sĩ Hải Phòng trưng bày tác phẩm của mình, mà còn cung cấp một nền tảng để giao lưu và trao đổi ý tưởng với nhau. Việc thấy và học từ những tác phẩm nghệ thuật đa dạng có thể truyền cảm hứng và khuyến khích sự sáng tạo trong cộng đồng nghệ thuật.

Tiếp theo là giúp tăng nhận thức về tầm quan trọng của văn hóa, nghệ thuật. Triển lãm mỹ thuật có thể đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao ý thức văn hóa của cộng đồng. Bằng cách tiếp cận các tác phẩm nghệ thuật và nhìn thấy sự đa dạng của các phong cách và biểu đạt, người tham quan có thể trở nên nhạy bén hơn với nghệ thuật và trở thành một phần của đời sống văn hóa địa phương. Cuối cùng là khuyến khích phát triển ngành Mỹ thuật Hải Phòng. Tổ chức triển lãm mỹ thuật địa phương là một biện pháp đáng tin cậy để đẩy mạnh phát triển ngành Mỹ thuật trong thành phố. Bằng cách cung cấp một nền tảng cho các nghệ sĩ trưng bày và trao đổi, triển lãm mỹ thuật khuyến khích sự sáng tạo và đóng góp vào việc phát triển và thúc đẩy ngành nghệ thuật địa phương.

5. Ẩm thực

Hải Phòng nổi tiếng với ẩm thực phong phú và đa dạng với bánh đa cua, nem cua bể, bánh bèo, bánh mỳ cay, patê gan, cháo khoai... Thành phố nên phát triển theo hướng tạo ra các khu vực ẩm thực đặc trưng, tổ chức các sự kiện và festival ẩm thực, khuyến khích nghệ nhân địa phương trong việc duy trì và truyền dạy các món ăn truyền thống.

Để phát triển ngành CNVH ẩm thực tại thành phố Hải Phòng, có thể thực hiện các biện pháp sau: 1) Tạo ra các khu vực ẩm thực đặc trưng: Thành phố Hải Phòng có thể phát triển các khu vực ẩm thực đặc trưng như khu vực chợ đêm, khu vực nhà hàng truyền thống, hay khu vực quán ăn đường phố. Các khu vực này nên tập trung các món ăn đặc sản và truyền thống của địa phương, nhằm thu

hút cả người dân địa phương và du khách. 2) Tổ chức các sự kiện và festival ẩm thực: Thành phố Hải Phòng có thể tổ chức các sự kiện và festival ẩm thực nhằm giới thiệu và quảng bá các món ăn truyền thống như: hội chợ ẩm thực, cuộc thi nấu ăn, triển lãm món ăn truyền thống... có thể thu hút đông đảo khách tham quan, góp phần nâng cao nhận thức về ẩm thực địa phương. 3) Khuyến khích nghệ nhân địa phương trong việc duy trì và truyền dạy các món ăn truyền thống. Có thể hỗ trợ và tạo điều kiện cho các nghệ nhân tham gia các khóa học, huấn luyện nấu ăn truyền thống, giúp họ nắm vững kỹ thuật và kiến thức cần thiết. Đồng thời, cần tạo ra môi trường và cơ hội để các nghệ nhân có thể trình diễn và giới thiệu tài năng của mình thông qua các sự kiện, triển lãm, hay các hoạt động văn hóa khác. 4) Quảng bá và tiếp thị: Để thu hút du khách và người dân tham gia ẩm thực địa phương, thành phố Hải Phòng nên đẩy mạnh công tác quảng bá và tiếp thị ngành CNVH ẩm thực. Sử dụng các phương tiện truyền thông như website, mạng xã hội, video giới thiệu, tạp chí du lịch, hoặc hợp tác với các đại lý du lịch để quảng bá đến khách du lịch trong và ngoài nước. 5) Đưa ẩm thực vào chương trình giáo dục địa phương: Thành phố Hải Phòng có thể cung cấp các khóa học và chương trình đào tạo về ẩm thực địa phương. Điều này giúp đào tạo thêm đội ngũ nhân lực chất lượng trong lĩnh vực ẩm thực, đồng thời duy trì và truyền dạy các món ăn truyền thống cho thế hệ trẻ.

6. Du lịch văn hóa

Hải Phòng có một di sản văn hóa đa dạng, phong phú, bao gồm các di tích,

trò chơi dân gian, lễ hội truyền thống và nghệ thuật thủ công. Thành phố đã có nhiều nỗ lực trong việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản và cần biến những thành quả này trở thành đầu vào cho phát triển du lịch văn hóa. Hải Phòng là một điểm đến du lịch với các di tích lịch sử và văn hóa đặc trưng. Thành phố cần đầu tư vào phát triển các sản phẩm du lịch văn hóa như tham quan di tích, làng cổ và các chương trình trải nghiệm văn hóa để thu hút du khách và phát triển ngành Du lịch.

Để phát triển ngành Du lịch văn hóa, theo tôi, thành phố cần: 1) Đánh giá và bảo tồn di tích văn hóa: Hải Phòng nên tiến hành đánh giá tình trạng và giá trị của các di tích văn hóa có sẵn trong khu vực. Đồng thời, cần đầu tư vào việc bảo tồn, khôi phục và bảo vệ các di tích này để đảm bảo tính nguyên vẹn và thu hút du khách. 2) Xây dựng các làng cổ, làng nghề và khu trải nghiệm văn hóa: Tạo ra các khu vực tham quan làng cổ, làng nghề và cung cấp các chương trình trải nghiệm văn hóa cho du khách. Các làng cổ, làng nghề có thể được tái hiện hoặc phục chế lại để mang lại cảm giác sống động và chân thực cho du khách. Đồng thời, tổ chức các chương trình trải nghiệm như học làm nghề truyền thống, tham gia lễ hội và các hoạt động văn hóa để du khách có thể tương tác và trải nghiệm trực tiếp văn hóa địa phương. 3) Quảng bá và tiếp thị: Để thu hút du khách, thành phố Hải Phòng cần thực hiện các hoạt động quảng bá và tiếp thị mạnh mẽ. Tạo ra các chiến dịch quảng cáo, xây dựng trang web và ứng dụng điện tử để giới thiệu các sản phẩm du lịch văn hóa của thành phố. Đồng

thời, hợp tác với các công ty du lịch, các nhà đầu tư và các cơ quan quốc tế để tiếp thị và quảng bá đến đối tượng khách hàng tiềm năng. 4) Đào tạo nhân lực du lịch để cung cấp dịch vụ chất lượng cao cho du khách. Đào tạo nguồn nhân lực chuyên nghiệp và am hiểu văn hóa địa phương, tiếng Anh và các kỹ năng truyền thông để tương tác tốt với du khách quốc tế. Đồng thời, nâng cao nhận thức và tinh thần phục vụ của cộng đồng địa phương về du lịch. 5) Hợp tác công tư: Xây dựng mối quan hệ hợp tác giữa các cơ quan công quyền, các doanh nghiệp và các tổ chức tư nhân trong việc phát triển ngành Du lịch văn hóa. Thành lập các liên minh du lịch và tổ chức các sự kiện, hội thảo về du lịch để thúc đẩy sự giao thương và chia sẻ kinh nghiệm. 6) Đầu tư hạ tầng: Cải thiện hạ tầng giao thông, khách sạn, nhà hàng và các dịch vụ du lịch khác để tạo điều kiện thuận lợi cho du khách. Đồng thời, phát triển các khu vực khu dân cư, khu vực mua sắm và khu vực giải trí phục vụ du khách. 7) Phát huy vai trò của cộng đồng: Huy động sự tham gia của cộng đồng địa phương trong việc phát triển ngành Du lịch văn hóa. Tạo ra các chương trình gắn kết giữa người dân địa phương và du khách, khuyến khích các hoạt động tình nguyện và trao đổi văn hóa để tạo sự thân thiện và chào đón đối với du khách.

7. Ngành CNVH khác

Ngoài các ngành công nghiệp chủ lực đã đề cập, Hải Phòng cũng nên khuyến khích sự phát triển của các ngành công nghiệp sáng tạo khác như thiết kế, thời trang, phần mềm và các trò chơi giải trí, quảng cáo... Thành phố nên tạo điều kiện

và hỗ trợ cho việc hình thành các không gian sáng tạo, doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo và cá nhân để khám phá và phát triển tiềm năng của mình trong các lĩnh vực này.

II. CƠ CHẾ HỖ TRỢ VÀ KHUYẾN KHÍCH PHÁT TRIỂN CÁC NGÀNH CÔNG NGHIỆP VĂN HOÁ Ở HẢI PHÒNG

Để phát triển các ngành CNVH ở Hải Phòng, chúng ta cần có những cơ chế, chính sách, thậm chí cả cơ chế đặc thù cho lĩnh vực quan trọng này.

1. Cung cấp khoản tài trợ

Chính quyền địa phương có thể cung cấp các khoản tài trợ cho các dự án, hoạt động và sự kiện văn hóa: Các buổi biểu diễn nghệ thuật, triển lãm, hội thảo và các hoạt động văn hóa khác. Các khoản tài trợ này giúp hỗ trợ tài chính và khuyến khích các cá nhân, tổ chức và doanh nghiệp trong lĩnh vực văn hóa.

Hải Phòng có thể dành một phần ngân sách hằng năm để hỗ trợ các hoạt động văn hóa. Điều này có thể bao gồm việc cấp kinh phí trực tiếp cho những dự án và sự kiện văn hóa hoặc tạo ra các quỹ hỗ trợ văn hóa để các cá nhân, tổ chức và doanh nghiệp có thể nộp đơn xin tài trợ. Thành phố cũng có thể thiết lập các chương trình tài trợ đặc biệt dành cho các hoạt động văn hóa. Các chương trình này có thể được thiết kế để hỗ trợ các dự án nghệ thuật, triển lãm, biểu diễn và các hoạt động văn hóa khác. Các cá nhân, tổ chức và doanh nghiệp có thể nộp đơn xin tài trợ theo các quy định và tiêu chí của chương trình.

Hợp tác công - tư cũng rất quan trọng nếu thành phố tháo gỡ bằng cơ chế đặc

thù cho lĩnh vực văn hóa. Điều này có thể bao gồm hợp tác với các doanh nghiệp, tổ chức phi lợi nhuận và cá nhân có quan tâm đến văn hóa để tài trợ cho các sự kiện và dự án cụ thể. Các đối tác tư nhân có thể đóng góp tài chính hoặc cung cấp các nguồn lực khác như không gian, thiết bị và quảng cáo. Bên cạnh đó, thành phố cũng có thể hợp tác với các tổ chức quốc tế hoặc chính quyền địa phương của các thành phố, vùng lãnh thổ hoặc quốc gia khác để nhận được tài trợ cho các hoạt động văn hóa. Các chương trình hợp tác này có thể cung cấp cơ hội tài trợ từ các nguồn tài nguyên quốc tế và đẩy mạnh sự trao đổi văn hóa giữa các địa phương.

2. Ưu đãi thuế

Chính quyền địa phương có thể xin cơ chế đặc thù để áp dụng các chính sách thuế ưu đãi đặc biệt cho các doanh nghiệp và tổ chức hoạt động trong ngành CNVH. Điều này có thể bao gồm giảm thuế, miễn thuế hoặc chế độ thuế đặc biệt, tạo điều kiện thuận lợi hơn cho các hoạt động văn hóa và sự phát triển của ngành công nghiệp này.

Để làm được điều đó, Hải Phòng cần đề xuất cơ chế đặc thù để có các quy định thuế mới hoặc sửa đổi các quy định thuế hiện có để áp dụng chế độ thuế ưu đãi đặc biệt cho các doanh nghiệp và tổ chức trong ngành CNVH. Chính sách này có thể bao gồm giảm thuế, miễn thuế hoặc chế độ thuế đặc biệt áp dụng cho thuế thu nhập, thuế giá trị gia tăng (VAT), hoặc thuế nhập khẩu.

Đây là một vấn đề rất khó nên thành phố cần phải xin Quốc hội để được phép áp dụng các chính sách thuế ưu đãi đặc biệt, trên cơ sở lý giải các lợi ích

của việc thúc đẩy ngành CNVH đối với kinh tế địa phương và quốc gia, cũng như đảm bảo rằng các chính sách thuế này không gây ảnh hưởng tiêu cực đến thu ngân sách và hoạt động tài chính khác của địa phương.

3. Quỹ hỗ trợ nghệ thuật và văn hóa

Chính quyền địa phương có thể thành lập các quỹ hỗ trợ nghệ thuật và văn hóa nhằm tài trợ cho các dự án sáng tạo, hoạt động biểu diễn, công trình nghệ thuật và các hoạt động khác trong lĩnh vực văn hóa. Các quỹ này có thể được tài trợ từ nguồn ngân sách địa phương, nguồn tài trợ từ doanh nghiệp và các nguồn tài trợ khác.

Nhằm đạt được mục tiêu đó, Hải Phòng có thể dành một phần ngân sách để tài trợ cho các dự án sáng tạo và hoạt động văn hóa. Các khoản tài trợ này có thể được xác định và cấp phát thông qua quy trình ngân sách của địa phương. Thành phố cần xây dựng mối quan hệ hợp tác với các doanh nghiệp để xin tài trợ cho các hoạt động văn hóa và nghệ thuật. Các doanh nghiệp có thể đóng góp thông qua các gói tài trợ, quảng cáo, tài trợ sự kiện hoặc đóng góp tiền mặt để hỗ trợ các dự án và hoạt động văn hóa. Ngoài ra, thành phố có thể tìm kiếm và nhận tài trợ từ các nguồn tài trợ khác như các tổ chức phi chính phủ, các quỹ từ các tổ chức quốc tế, các tổ chức xã hội và cá nhân có quan tâm đến nghệ thuật và văn hóa. Điều này có thể đòi hỏi việc xây dựng các đối tác quốc tế và kết nối với các tổ chức và cá nhân có khả năng tài trợ.

Để thành lập các quỹ hỗ trợ nghệ thuật và văn hóa, Hải Phòng cần thiết lập chính sách, quy định và quy trình

xác định, đánh giá và phân phối các khoản tài trợ. Việc đảm bảo sự minh bạch, công bằng và hiệu quả trong quá trình tài trợ là rất quan trọng để đảm bảo sự phát triển và ủng hộ cho cộng đồng nghệ thuật và văn hóa trong khu vực địa phương.

4. Đào tạo và phát triển nhân lực

Chính quyền địa phương có thể thúc đẩy sự phát triển của ngành CNVH bằng cách cung cấp chương trình đào tạo và phát triển nhân lực. Điều này có thể bao gồm việc tổ chức các khóa đào tạo, hội thảo, lớp học và chương trình học bổng nhằm nâng cao năng lực và kỹ năng của các nghệ sĩ, nhà sản xuất, nhân viên văn phòng và các chuyên gia khác trong lĩnh vực văn hóa.

Để thúc đẩy cơ chế này, Hải Phòng có thể tài trợ hoặc tổ chức các khóa đào tạo và hội thảo để nâng cao kỹ năng và kiến thức của các nghệ sĩ, nhà sản xuất và chuyên gia văn hóa. Điều này có thể bao gồm các khóa đào tạo về quản lý nghệ thuật, kỹ thuật sản xuất, marketing và quảng bá, quản lý sự kiện, và các kỹ năng sáng tạo khác. Thành phố cần hỗ trợ việc tổ chức các lớp học về nghệ thuật và văn hóa. Điều này giúp cung cấp cơ hội học tập và phát triển cho cộng đồng địa phương và tạo ra một môi trường thuận lợi để hình thành và phát triển các tài năng văn hóa. Bên cạnh đó, Hải Phòng có thể nghĩ đến việc thành lập các chương trình học bổng dành cho các nghệ sĩ và nhân viên trong ngành CNVH. Điều này giúp tài trợ cho việc đào tạo và phát triển năng lực của các cá nhân có tiềm năng và đam mê trong lĩnh vực này.

5. Cải thiện hạ tầng văn hóa

Chính quyền địa phương có thể đầu tư vào việc cải thiện hạ tầng văn hóa, bao gồm cung cấp và duy trì các cơ sở hạ tầng văn hóa như nhà hát, trung tâm nghệ thuật, thư viện, bảo tàng và không gian trình diễn. Việc cung cấp cơ sở hạ tầng văn hóa tốt sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho các hoạt động văn hóa, thu hút khán giả và du khách.

Để làm được điều đó, Hải Phòng có thể tìm kiếm hợp tác đối tác và khuyến khích đầu tư từ các tổ chức, doanh nghiệp và cá nhân khác để cải thiện hạ tầng văn hóa. Điều này có thể bao gồm việc thu hút tài trợ từ các nguồn tài chính công và tư nhân, xây dựng đối tác với các tổ chức văn hóa và khuyến khích các nhà đầu tư cá nhân quan tâm đến văn hóa địa phương. Những hoạt động này giúp tạo ra môi trường văn hóa phong phú và đa dạng trong cộng đồng địa phương, khuyến khích sự sáng tạo và truyền tải giá trị văn hóa cho thế hệ tương lai.

6. Thực hiện nghiêm các quy định pháp luật

Chính quyền địa phương phải thực hiện nghiêm, mang tính làm gương các quy định pháp luật để bảo vệ và khuyến khích sự phát triển của ngành CNVH. Điều này có thể bao gồm chính sách bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ, đảm bảo quyền lợi của các nghệ sĩ và nhà sản xuất, và tạo ra môi trường kinh doanh thuận lợi cho các doanh nghiệp văn hóa.

Chính sách bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ giúp đảm bảo rằng những người sáng tạo và nghệ sĩ được bảo vệ và hưởng lợi từ công lao của mình. Điều

này khuyến khích sự sáng tạo và đầu tư trong ngành CNVH, đồng thời tạo điều kiện để người sáng tạo và nghệ sĩ tiếp tục phát triển và đóng góp cho xã hội.

Hải Phòng cần tạo ra một môi trường kinh doanh thuận lợi cho các doanh nghiệp văn hóa bằng cách đưa ra các chính sách và biện pháp hỗ trợ, giảm thủ tục hành chính, tạo điều kiện để doanh nghiệp văn hóa có thể phát triển và thành công. Điều này có thể góp phần vào tăng trưởng kinh tế địa phương, tạo ra việc làm và thúc đẩy sự đa dạng văn hóa.

Những cơ chế này tạo ra một môi trường hỗ trợ và khuyến khích sự phát triển của ngành CNVH ở thành phố Hải Phòng, thu hút đầu tư, tài trợ và sự phát triển tài năng.

7. Hợp tác quốc tế về đổi mới sáng tạo

Hải Phòng nên tăng cường công tác quảng bá và xúc tiến để thu hút sự chú ý của các đối tác quốc tế. Điều này có thể bao gồm việc tham gia các hội chợ, triển lãm quốc tế, tổ chức sự kiện văn hóa, nghệ thuật tại Hải Phòng. Thành phố cũng có thể tạo ra các chương trình khuyến mãi và ưu đãi hấp dẫn để thu hút sự quan tâm của các nghệ sĩ và nhà sản xuất quốc tế. Thành phố cũng nên tăng cường chương trình trao đổi nghệ sĩ với các đối tác quốc tế. Điều này có thể bao gồm trao đổi nghệ thuật, biểu diễn và làm việc chung với các nghệ sĩ, nhà sản xuất và nhà quản lý quốc tế. Đồng thời, thành phố cũng nên tạo điều kiện thuận lợi cho nghệ sĩ địa phương để tham gia vào các chương trình trao đổi và trải nghiệm văn hóa ở quốc tế.

Bảo tàng Hải Phòng (Nguồn: Internet)

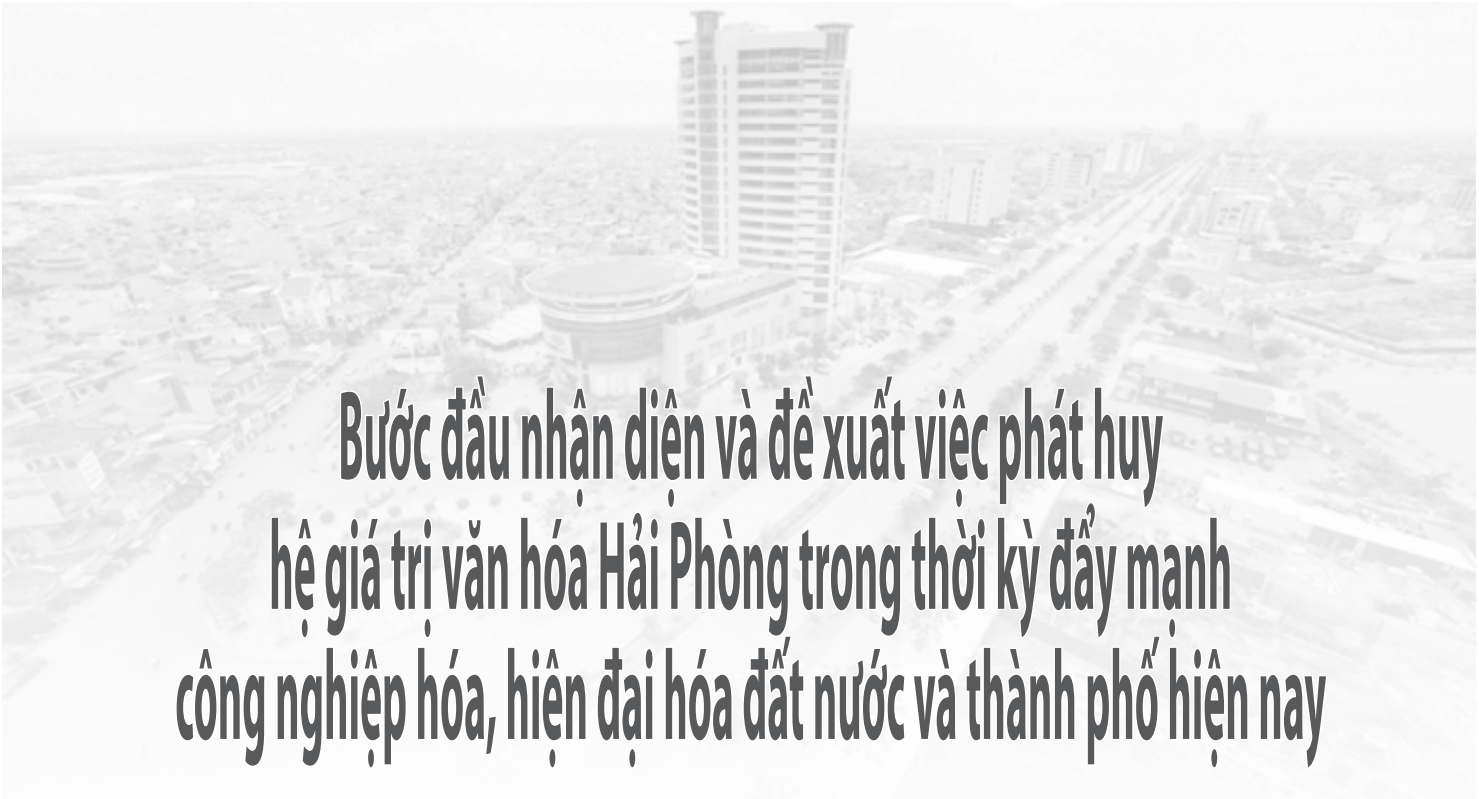
KẾT LUẬN

Văn hóa đóng vai trò quan trọng trong phát triển bền vững của một địa phương, góp phần vào sự giàu có và tiến bộ của xã hội. Hải Phòng nhận thức được giá trị của ngành CNVH và định vị nó như một ngành kinh tế chủ đạo trong chiến lược phát triển của thành phố. Hải Phòng có nền văn hóa phong phú và đa dạng, với những di sản văn hóa truyền thống và hiện đại đặc sắc. Định vị các lĩnh vực CNVH tập trung vào việc tận dụng và phát triển các nguồn tài nguyên văn hóa đặc biệt này như âm nhạc, điện ảnh, mỹ thuật, nghệ thuật biểu diễn, du lịch văn hóa... Để phát triển các ngành CNVH ở Hải Phòng, cần tạo ra cơ chế hỗ trợ và khuyến khích đầu tư, sáng tạo, và phát triển các dự án văn hóa. Đồng thời, cần xây dựng môi

trường thuận lợi để các doanh nghiệp và cá nhân hoạt động trong lĩnh vực này, bao gồm việc cung cấp hỗ trợ tài chính, đào tạo và phát triển nhân lực, đẩy mạnh quảng bá và tiếp thị sản phẩm văn hóa. Cần tăng cường hợp tác giữa các bên liên quan, bao gồm chính quyền địa phương, doanh nghiệp, các cơ quan nghệ thuật và văn hóa, và cộng đồng, để xây dựng một hệ sinh thái CNVH mạnh mẽ và phát triển bền vững. Cần thiết lập các liên kết, mạng lưới và sự kết hợp giữa các ngành CNVH để tạo ra giá trị gia tăng và khuyến

khích sự sáng tạo và đổi mới.

Định vị các lĩnh vực CNVH ở Hải Phòng không chỉ đem lại lợi ích kinh tế mà còn góp phần quan trọng vào việc bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống, xây dựng danh tiếng và thương hiệu của thành phố, tạo ra cơ hội việc làm và thu hút du khách. Cùng với đó, việc xây dựng cơ chế thuận lợi cho phát triển các ngành CNVH ở Hải Phòng là một bước quan trọng để thúc đẩy phát triển bền vững và tạo ra sự đa dạng kinh tế. Qua việc tận dụng và phát triển nguồn tài nguyên văn hóa đặc biệt, cung cấp hỗ trợ và khuyến khích đầu tư, sáng tạo và hợp tác, Hải Phòng có thể trở thành một trung tâm CNVH đáng chú ý, đóng góp vào sự phát triển toàn diện của địa phương và đem lại lợi ích lan tỏa cho đất nước.

Bước đầu nhận diện và đề xuất việc phát huy hệ giá trị văn hóa Hải Phòng trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và thành phố hiện nay

PHẠM XUÂN THANH

*Ủy viên Thành ủy, Bí thư Đảng ủy Khối các cơ quan thành phố,
Phó Chủ tịch Hội Khoa học lịch sử Hải Phòng*

I. VỀ HỆ GIÁ TRỊ VĂN HÓA HẢI PHÒNG TRONG KHÔNG GIAN VĂN HÓA VIỆT NAM

1. Khi định nghĩa về văn hóa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết: "*Vi lễ sinh tồn cũng như mục đích cuộc sống, loài người mới sáng tạo và phát minh ra ngôn ngữ, chữ viết, đạo đức, pháp luật, khoa học, tôn giáo, văn học, nghệ thuật, những công cụ sinh hoạt hằng ngày về mặc, ăn, ở và các phương thức sử dụng. Toàn bộ những sáng tạo và phát minh đó tức là văn hóa*". Theo các bộ Từ điển tiếng Việt thì văn hóa là những giá trị vật chất, tinh thần do con người sáng tạo ra. Giá trị văn hóa biểu hiện thấm đẫm trong từng hành vi, nếp nghĩ của mỗi cá nhân, cũng như trong cách tư duy, hành xử, hoạt động của một cộng đồng, quốc gia, dân tộc; là xương sống, là cốt lõi, là

những gì đặc trưng của một nền văn hóa. Nhiều giá trị văn hóa có mối quan hệ hữu cơ liên kết với nhau tạo thành hệ giá trị văn hóa có vai trò là nền tảng tinh thần của xã hội.

2. Trải qua lịch sử hàng ngàn năm dựng nước luôn đi đôi với giữ nước, các thế hệ người Việt Nam đã tạo dựng nên nền văn hóa Việt Nam thống nhất trong đa dạng của cộng đồng các dân tộc Việt Nam, thấm đẫm lòng yêu nước, tinh thần dân tộc, nhân ái, nhân văn, dân chủ, cố kết cộng đồng và tính tinh tế, thích nghi cao với mọi hoàn cảnh. Đây chính là sức mạnh nội sinh giúp cho dân tộc ta vượt qua mọi thách thức của lịch sử để trường tồn và phát triển.

3. Hải Phòng hôm nay là một thành phố trẻ, ra đời và phát triển trên nền tảng một vùng đất có bề dày lịch sử

lâu đời, có vị trí chiến lược trong tiến trình lịch sử dựng nước luôn đi đôi với giữ nước của dân tộc ta. Các thế hệ người Hải Phòng đã góp phần quan trọng tạo dựng hệ giá trị văn hóa Việt Nam nói chung; đồng thời tạo nên những giá trị văn hóa riêng của cộng đồng dân cư miền biển và hải đảo vùng đồng bằng Bắc bộ. Tổng hợp qua những công trình nghiên cứu về Hải Phòng, có thể bước đầu nhận diện về hệ giá trị văn hóa Hải Phòng trong không gian văn hóa Việt Nam với những giá trị cơ bản sau:

3.1. Cần cù, sáng tạo trong lao động sản xuất, luôn luôn thích ứng và khai thác các nguồn lợi biển để dựng xây cuộc sống

Cần cù, sáng tạo trong lao động sản xuất là giá trị văn hóa chung của các thế hệ người Việt Nam, trong đó có người Hải Phòng. Đóng góp vào tạo nên giá trị văn hóa này của các thế hệ người Hải Phòng có thể thấy qua dấu tích của nền nông nghiệp cổ trồng lúa nước đã được phát hiện trong di chỉ khảo cổ học Tràng Kênh (huyện Thủy Nguyên); qua truyền thống quai đê lấn biển, làm thủy lợi của các thế hệ người Hải Phòng với các dấu mốc đáng lưu ý như: Công cuộc khai hoang lấn biển của Thái úy Tô Hiến Thành thời Nhà Lý ở Vĩnh Bảo; đắp đê, khai khẩn đất hoang, lập làng của Tướng quân Phạm Tử Nghi thế kỷ thứ XVI ở Vĩnh Niệm quận Lê Chân ngày nay; đắp đê lấn biển đường 14 của Hải Phòng những năm 1981 - 1985; đến nay tiếp tục khai hoang, lấn biển, di dân ra đảo Bạch Long Vỹ; qua việc

hình thành, phát triển hàng loạt ngành nghề truyền thống; qua việc là quê hương của cơ chế khoán sản phẩm trong sản xuất nông nghiệp trong những năm 80 của thế kỷ XX...

Luôn luôn thích ứng và khai thác các nguồn lợi biển để dựng xây cuộc sống là nét giá trị văn hóa riêng có của các thế hệ người Hải Phòng. Biển luôn là không gian sinh tồn của các thế hệ người Hải Phòng. Từ 2 vạn năm trước, cư dân Soi Nhụ (Hải Phòng - Quảng Ninh) đã biết khai thác nguồn lợi thủy sản của biển và trở thành cư dân tiếp xúc với biển khơi sớm nhất Việt Nam. Từ 6000 năm trước, cư dân Cái Bèo (Cát Bà) đã nhanh chóng làm chủ nghề đánh bắt thủy sản và là cư dân có định hướng kinh tế biển sớm nhất. Nét đặc sắc của các thế hệ người Hải Phòng là biết khai thác lợi thế đầu mối giao thương thủy - bộ giữa Việt Nam và thế giới, Hải Phòng là một trong những nơi có hoạt động giao thương quốc tế bằng đường biển từ rất sớm. Từ 3000 năm trước, cư dân cổ Hải Phòng ở khu vực Tràng Kênh, Cát Bà đã có sản phẩm trao đổi với một số vùng Nam Trung Quốc, Đông Nam Á. Thời các Vua Hùng dựng nước, núi Voi (An Lão) là trung tâm kinh tế phát triển, giao thương với vùng Nam Trung Quốc và Đông Nam Á. Thời kỳ Bắc thuộc, Thủy Nguyên là một trung tâm kinh tế thương mại lớn, một cảng biển quốc tế lớn nhất của khu vực Vịnh Hạ Long. Thế kỷ thứ XVI, Hải Phòng có Dương Kinh (Kiến Thụy) kinh đô thứ hai và là đô thị biển lớn của Việt Nam. Thế kỷ thứ XVII- XVIII,

cửa sông Thái Bình có bến cảng DOMEA, sôi động hoạt động thương mại của các thương đoàn châu Âu đổ vào Phố Hiến - Thăng Long. Từ thế kỷ thứ XIX đến nay, Hải Phòng là thành phố Cảng, cửa chính ra biển của các tỉnh phía Bắc... Đây cũng chính là khát vọng chinh phục biển khơi, làm giàu từ biển khơi của các thế hệ người Hải Phòng.

3.2. Bảo lưu đậm đà bề dày lịch sử văn hóa đa dạng, phong phú của người Việt trên các lĩnh vực ngôn ngữ, lễ hội, giáo dục, lễ nghi, phong tục; đồng thời thể hiện rõ tính cách dũng mãnh, kiên cường, phóng khoáng, chất phác, giản dị, trọng nghĩa, tinh thần dân chủ cao của người miền biển

Từ nhiều nơi hội tụ về sinh cơ, lập nghiệp trên vùng đất "đầu sóng", "ngọn gió" này, các thế hệ người Hải Phòng bảo lưu đậm đà bề dày lịch sử văn hóa đa dạng, phong phú của người Việt. Trên lĩnh vực ngôn ngữ, tiếng nói của người dân Phục Lễ (Thủy Nguyên) được đánh giá giữ được nét chuẩn mực trong tiếng Việt. Về lễ hội, Hải Phòng bảo tồn và phát huy hàng trăm lễ hội truyền thống với sự đa dạng về thể loại như lễ hội dân gian, lịch sử, văn hóa thể thao, lễ hội tôn giáo... Về giáo dục, Hải Phòng có đất học Cổ Am (Vĩnh Bảo), làng tiến sĩ Xuân La (Tú Sơn, Kiến Thụy)... với hơn 100 vị đỗ đại khoa qua các kỳ khoa cử thời phong kiến, tiêu biểu là các vị trạng nguyên Lê Ích Mộc, Trần Tất Văn và đặc biệt là Trạng Trình Nguyễn Bình

Khiêm, là nhà hiền triết, nhà thơ, nhà giáo, nhà tư tưởng lớn của dân tộc thế kỷ thứ XVI. Về tôn giáo, Hải Phòng là một trong những nơi Phật giáo du nhập vào nước ta sớm nhất, là địa bàn quan trọng của thiền phái Trúc Lâm Yên Tử; Hải Phòng cũng là nơi Thiên chúa giáo thâm nhập từ rất sớm. Từ thế kỷ thứ XVI, Hải Phòng đã nở rộ các hình thức sinh hoạt văn hóa, mỹ thuật, nghệ thuật dân gian. Tục thờ cúng tổ tiên, thờ những người có công với làng, với nước in sâu đậm trên khắp các miền quê Hải Phòng. Như vậy, văn hóa Hải Phòng gồm cả văn hóa vật thể và phi vật thể có nhiều đóng góp xứng đáng vào kho tàng văn hóa Việt Nam.

Dũng mãnh, kiên cường, phóng khoáng, chất phác, giản dị, trọng nghĩa, có tinh thần dân chủ cao là những giá trị văn hóa đặc sắc riêng của người Hải Phòng - những con người từ nhiều vùng, miền khác nhau hội tụ về nơi cửa biển, để trụ lại phải dũng mãnh, kiên cường trước mọi thiên tai, địch họa; đồng thời phóng khoáng, chất phác, giản dị, trọng nghĩa, dân chủ trong giao tiếp để cùng nhau thực hiện mục tiêu chinh phục biển khơi, không chịu khuất phục trước mọi thế lực áp bức, cường quyền. Thư tịch cổ thường ghi người Hải Phòng vũ dũng, có lúc mạnh mẽ, nhưng chất phác, giản dị, trọng nghĩa là theo nghĩa này. Hay như Nguyễn Hữu Cầu (Quận He), khi lãnh đạo cuộc khởi nghĩa nông dân chống lại tập đoàn phong kiến Lê - Trịnh thối nát, đã tìm thấy ở người Hải Phòng tư tưởng

Bạch Đằng Giang (Nguồn: Internet)

đồng chí hướng với mình là "Bay thẳng cánh vượt muôn trùng Tiêu Hán. Phá vòng vây bạn với Kim Ô. Giang sơn, khách, diệc, trì hồ".

3.3. Luôn đi đầu trong các cuộc kháng chiến giữ nước, thể hiện sâu đậm tinh thần yêu nước; trong thời đại Hồ Chí Minh thể hiện rõ khí phách "Trung dũng - Quyết thắng"

Trấn giữ cửa ngõ "phên dậu" vùng Đông Bắc của đất nước, các thế hệ người Hải Phòng luôn đi đầu và tỏ rõ tinh thần yêu nước nồng nàn trong các cuộc kháng chiến chống giặc ngoại xâm của dân tộc ta.

Thời huyền thoại Thánh Gióng đánh giặc Ân, khoảng đầu thời các vua Hùng dựng nước, Hải Phòng đã nổi lên các chiến công của chị em Vũ Hồng, Vũ Thị Lê Hoa (làng Thanh Lãng, huyện Thủy Nguyên), của Hùng Sơn

(Cát Hải). Thời Hai Bà Trưng, Hải Phòng đã có 15 địa phương với 30 danh tướng tham gia, mà tiêu biểu nhất là nữ tướng Lê Chân - người được suy tôn có công đầu tạo dựng vùng đất nội thành Hải Phòng ngày nay. Khởi nghĩa Lý Bí chống ách đô hộ của nhà Lương, Hải Phòng có 7 địa phương và 8 danh tướng tham gia. Khởi nghĩa Mai Hắc Đế chống lại sự đô hộ của nhà Đường, Hải Phòng có 2 chị em Mai Thị Cầu, Mai Kỳ Sơn kế nghiệp vua cha, chống lại quân xâm lược. Khởi nghĩa Phùng Hưng, có 4 anh em họ Trương (phường Bắc Hà, quận Kiến An) tích cực tham gia. Khi đất nước quật khởi giành quyền độc lập, tự chủ, từ thế kỷ thứ X đến thế kỷ thứ XIII, trấn giữ vùng đất thiêng "Giang san vượng khí Bạch Đằng râu", các thế hệ người Hải Phòng đã tham gia và góp phần làm nên các đại thắng Bạch Đằng, làm nên

truyền thống Bạch Đằng thắm đẫm lòng yêu nước, hết sức vẻ vang của dân tộc ta. Kháng chiến chống quân Minh xâm lược, Hải Phòng có các cuộc khởi nghĩa của Nguyễn Sư Cối (An Lão), Lê Ngã (Thủy Nguyên), nhà sư Phạm Ngọc (Đồ Sơn) lãnh đạo. Cuối thế kỷ thứ XIX, nhân dân Hải Phòng tích cực tham gia đấu tranh vũ trang kháng Pháp dưới sự lãnh đạo của các sỹ phu phong kiến.

Đặc biệt, trong thời đại Hồ Chí Minh, từ đầu thế kỷ thứ XX, do là thành phố Cảng, đầu mối giao thông quốc tế quan trọng, lại có lực lượng giai cấp công nhân tập trung đông đảo, Hải Phòng đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh chọn là đầu cầu để truyền bá chủ nghĩa Mác - Lê nin vào Việt Nam, kết hợp với phong trào công nhân và phong trào yêu nước, dẫn đến sự ra đời của Đảng Cộng sản Việt Nam vào ngày 03/02/1930. Kể từ đó, Hải Phòng luôn đóng vai trò là một trong những trung tâm phong trào cách mạng của cả nước, góp phần cùng cả nước vùng lên tiến hành cuộc cách mạng tháng Tám năm 1945 vĩ đại, mở ra kỷ nguyên độc lập tự do gắn liền với chủ nghĩa xã hội trong lịch sử dân tộc ta. Tiếp đó, Hải Phòng là địa phương "Đi trước", "Về sau" trong cuộc kháng chiến trường kỳ chống thực dân Pháp xâm lược ở miền Bắc, được Chủ tịch Hồ Chí Minh khen tặng hai chữ vàng "Trung dũng". Trong cuộc kháng chiến chống đế quốc Mỹ xâm lược, Hải Phòng đã kiên cường trụ vững, sản xuất giỏi, chiến đấu giỏi, lập công xuất sắc, hết lòng

chi viện miền Nam đánh Mỹ và thắng Mỹ... được Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng Cờ "Quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược". Trong thời đại Hồ Chí Minh, Hải Phòng đã đi vào lịch sử với danh xưng là thành phố "Trung dũng - Quyết thắng"...

Như vậy, hệ giá trị văn hóa của các thế hệ người Hải Phòng trong không gian văn hóa Việt Nam có thể bước đầu nhận diện là: *Cần cù, sáng tạo trong lao động; luôn luôn thích ứng và khai thác các nguồn lợi biển để dựng xây cuộc sống thắm đẫm khát vọng chinh phục biển khơi; dũng mãnh, kiên cường, phóng khoáng, chất phác, giản dị, trọng nghĩa, có tinh thần dân chủ cao; có tinh thần yêu nước nồng nàn và luôn đi đầu trong các cuộc kháng chiến chống ngoại xâm của dân tộc ta...* Các giá trị văn hóa này của người Hải Phòng vừa thống nhất, vừa góp phần làm giàu bản sắc văn hóa của dân tộc Việt Nam.

II. VỀ PHÁT HUY HỆ GIÁ TRỊ VĂN HÓA HẢI PHÒNG - MỤC TIÊU, QUAN ĐIỂM, NHIỆM VỤ VÀ GIẢI PHÁP

1. Về mục tiêu: Nhằm khơi dậy và phát huy sức mạnh nội sinh của văn hóa, con người Hải Phòng trong giai đoạn cách mạng hiện nay; bảo đảm cho văn hóa thật sự là nền tảng tinh thần xã hội.

2. Về quan điểm:

2.1. Phải đảm bảo đúng với đường lối, chủ trương của Đảng là góp phần xây dựng "nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, thống nhất trong đa dạng của cộng đồng các dân

tộc Việt Nam" (Nghị quyết Hội nghị Trung ương 5 khóa VIII, năm 1998); "Xây dựng nền văn hóa Việt Nam với các đặc trưng: Dân tộc, dân chủ, nhân văn, khoa học" (Nghị quyết Hội nghị Trung ương 9 khóa XI, năm 2014).

2.2. Phải góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết số 45-NQ/TW của Bộ Chính trị khóa XII về xây dựng và phát triển thành phố Hải Phòng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.

2.3. Phát huy hệ giá trị văn hóa Hải Phòng phải đặt dưới sự lãnh đạo của các cấp ủy đảng, sự điều hành của chính quyền, sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị từ cấp thành phố đến cơ sở; phải được sự đồng thuận và chủ động tham gia của các tầng lớp nhân dân.

2.4. Việc bảo tồn và phát huy hệ giá trị văn hóa Hải Phòng phải bảo đảm khoa học, dân chủ (*quyền hưởng thụ và tham gia thực hành, sáng tạo văn hóa của nhân dân*), thiết thực và hiệu quả.

3. Một số nhiệm vụ và giải pháp

3.1. Tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục, quảng bá, nâng cao nhận thức của đội ngũ cán bộ, đảng viên và nhân dân về hệ giá trị văn hóa Hải Phòng, khơi dậy niềm tự hào và ý thức trách nhiệm tham gia bảo tồn và

phát huy hệ giá trị văn hóa Hải Phòng.

3.2. Tăng cường công tác quản lý Nhà nước, xây dựng và triển khai thực hiện hiệu quả cơ chế, chính sách, quy hoạch, kế hoạch bảo tồn, phát huy các di sản văn hóa vật thể, phi vật thể chứa đựng hệ giá trị di sản văn hóa Hải Phòng gắn với sự phát triển kinh tế - xã hội thành phố, nhất là với phát triển du lịch.

3.3. Chú trọng đào tạo nguồn nhân lực làm công tác bảo tồn, phát huy hệ giá trị văn hóa Hải Phòng đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

3.4. Chú trọng xây dựng môi trường văn hóa, đời sống văn hóa lành mạnh; gắn việc bảo tồn và phát huy hệ giá trị văn hóa Hải Phòng với phong trào toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa; xây dựng nông thôn mới kiểu mẫu; xây dựng đô thị văn minh.

3.5. Tăng cường giao lưu, hội nhập, giới thiệu hệ giá trị văn hóa Hải Phòng với các vùng, miền trong cả nước và bạn bè quốc tế.

3.6. Huy động, khai thác và sử dụng hiệu quả các nguồn lực đầu tư cho việc bảo tồn và phát huy hệ giá trị văn hóa Hải Phòng theo hướng kết hợp chặt chẽ nguồn đầu tư từ ngân sách Nhà nước với các nguồn lực xã hội hóa.

Phát triển công nghiệp văn hóa của Hải Phòng: Cơ hội, thách thức và giải pháp

TS. PHẠM HỮU THƯ

Phó Chủ tịch Liên hiệp các Hội KH&KT Hải Phòng

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

So với tuổi đời của các đô thị trên thế giới và cả trong nước thì Hải Phòng được coi là thành phố “trẻ”. Bắt đầu được hình thành từ những năm 1870 trên bến Ninh Hải, Hải Phòng đã phát triển nhanh chóng, trở thành một đô thị kiểu châu Âu, được xếp loại I ngang với Hà Nội và Sài Gòn, một trung tâm kinh tế công nghiệp và dịch vụ, đô thị cảng biển lớn nhất phía Bắc. Các công trình mang đậm phong cách kiến trúc Pháp được xây dựng và bảo tồn khá nguyên vẹn cho đến ngày nay với hàng trăm công trình, trong đó có nhiều công trình có giá trị đặc biệt, tạo nên một không gian văn hóa, lịch sử, mang bản sắc riêng có của đô thị Hải Phòng và là tài sản vô giá không chỉ của Hải Phòng mà còn ở bình diện quốc gia.

Sự vươn mình, trỗi dậy của một đô thị trẻ trong những năm cuối thế kỷ

XIX và đầu thế kỷ XX đã làm cho Hải Phòng trở thành nơi giao thoa, gặp gỡ của các nền văn minh (Trung Quốc, Pháp), tạo nên bầu không khí sáng tạo của văn học và nghệ thuật, trở thành nơi hội tụ của những tài năng, sản sinh ra nhiều tên tuổi cho nền văn hóa cách mạng Việt Nam như: Thế Lữ, Lê Đại Thanh, Nguyễn Hồng, Hoàng Quý, Tô Vũ, Văn Cao, Nguyễn Huy Tưởng, Nguyễn Đình Thi... trong đó có nhiều người với những tác phẩm bất hủ còn sống mãi với thời gian. Trong số họ có người gốc Hải Phòng, có người ở nơi khác đến nhưng đều đã trưởng thành, thành danh cùng những năm tháng gắn bó với vùng đất cảng.

Trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, văn hóa Hải Phòng đã có bước phát triển khá phong phú, đa dạng và mang bản sắc rõ rệt. Những di tích trong lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc

như: Di chỉ mộ cổ Việt Khê, di chỉ Cái Bèo, bãi cọc gỗ Cao Quỳ, khu di tích chiến thắng Bạch Đằng giang, Vương triều Mạc, khu di tích quốc gia Danh nhân văn hóa Trạng Trình Nguyễn Bình Khiêm,... được chú trọng bảo tồn và tôn tạo. Một số lễ hội đã được công nhận là di sản văn hóa phi vật thể cấp quốc gia như lễ hội chọi trâu Đồ Sơn, lễ hội Minh Thê (Kiến Thụy), lễ hội Xa mã Hoàng Châu (Cát Hải), lễ hội bà Nữ tướng Lê Chân,... Cùng với đó, lễ hội Hoa Phượng đỏ được tổ chức thường niên, trở thành một nét đẹp văn hóa mới nhằm tôn vinh hình ảnh của thành phố Hoa phượng đỏ. Tất cả những dấu ấn trên đã tạo cho văn hóa Hải Phòng có một sức sống mới, cùng con người Hải Phòng năng động và sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám đương đầu với những khó khăn, thử thách, mang khát vọng vươn ra biển lớn, hội nhập với thế giới. Do vậy, phát triển văn hóa và ngành công nghiệp văn hóa của Hải Phòng có nhiều lợi thế, có cơ hội để biến nguồn lực nội sinh trở thành một ngành kinh tế, đóng góp hiệu quả cho quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa thành phố Hải Phòng.

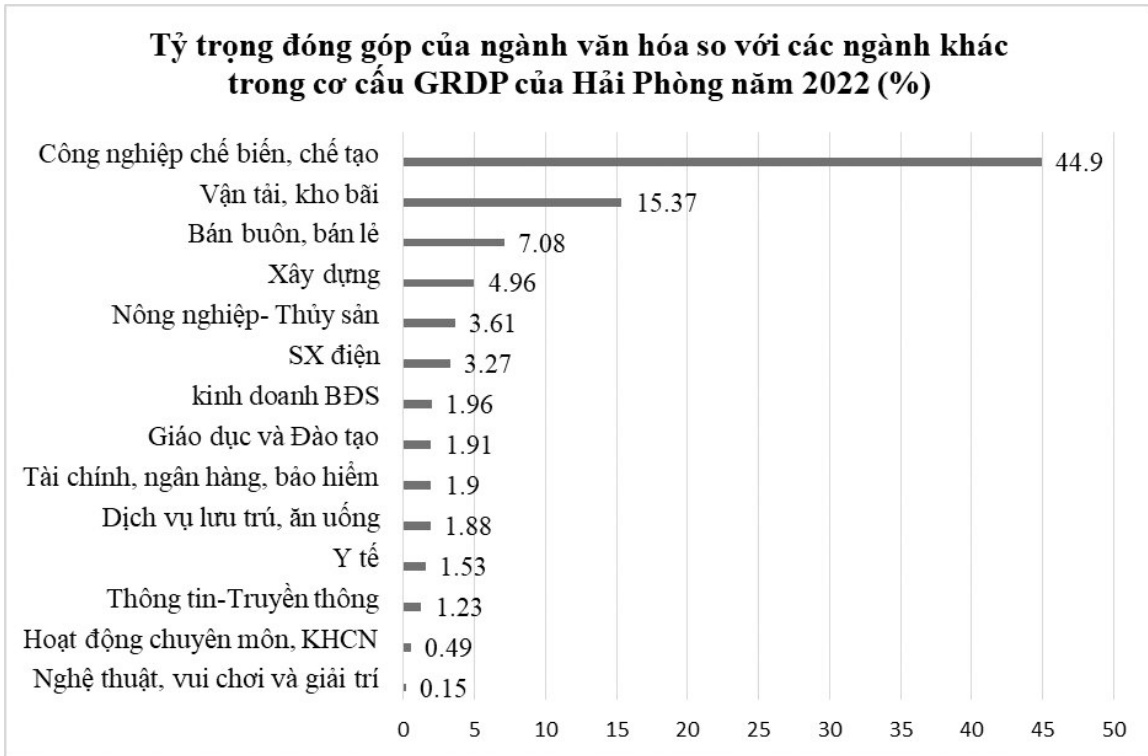
II. HIỆN TRẠNG CÔNG NGHIỆP VĂN HÓA CỦA HẢI PHÒNG

Trong những thập niên qua, công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa đã thúc đẩy Hải Phòng có bước phát triển nhanh và thu được những thành quả to lớn, có ý nghĩa hết sức quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội. Tốc độ tăng trưởng GRDP trung bình trong cả

thời kỳ từ 1996 - 2022 tăng bình quân gần 11%/năm, cao hơn gần 2 lần so với mức tăng bình quân chung cả nước (6,03%).

Quy mô nền kinh tế thành phố đến năm 2022 theo giá hiện hành đạt 365.000 tỷ đồng (tương đương 15,4 tỷ USD), chiếm 3,8% GDP cả nước. Cơ cấu kinh tế đã có sự chuyển dịch theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa: Năm 2022, tỷ trọng khu vực nông nghiệp chỉ còn chiếm 3,6%; khu vực công nghiệp - xây dựng chiếm 53%, dịch vụ 36,9%. GRDP bình quân đầu người của Hải Phòng đã tăng từ 470 USD năm 1995 lên gần 7.300 USD năm 2022, vượt qua mức thu nhập trung bình theo tiêu chí của Ngân hàng Thế giới (4.045 USD). Các lĩnh vực văn hóa - xã hội có nhiều khởi sắc, tiến bộ, quốc phòng an ninh được đảm bảo, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân ngày càng được cải thiện.

Trong lĩnh vực văn hóa, thành phố đã quan tâm có nhiều chủ trương, nghị quyết về phát triển lĩnh vực văn hóa. Đã ban hành một số cơ chế, chính sách thúc đẩy phát triển văn hóa. Tuy nhiên, trên bình diện công nghiệp văn hóa thì còn khá hạn chế. Theo số liệu trong Niên giám Thống kê của Cục Thống kê thành phố, so với các ngành kinh tế khác, thì ngành văn hóa (gồm nghệ thuật, vui chơi và giải trí) năm 2022 chiếm tỷ trọng không đáng kể trong cơ cấu GRDP của thành phố phân theo loại hình kinh tế và ngành kinh tế. Cụ thể là: Giá trị tổng sản phẩm trên địa bàn theo giá hiện hành trong

(Nguồn: Tổng hợp từ Niên giám Thống kê Hải Phòng năm 2022)

lĩnh vực nghệ thuật, vui chơi và giải trí năm 2018 là 537 tỷ đồng (chiếm 0,26%), năm 2019 là 566 tỷ (chiếm 0,26%), năm 2020 là 549 tỷ đồng (chiếm 0,2%), năm 2021 là 494 tỷ đồng (chiếm 0,16%) và năm 2022 là 548 tỷ đồng (chiếm 0,15%), tương đương khoảng 22 triệu USD. Như vậy, tăng trưởng hàng năm trong lĩnh vực văn hóa là không đáng kể so với GRDP của thành phố và có xu hướng giảm.

Một số lĩnh vực của công nghiệp văn hóa như điện ảnh, quảng cáo, bảo tàng,... hoạt động còn nhiều hạn chế, bất cập và thiếu tính liên kết. Nhìn chung, các hoạt động này còn mang tính chất phục vụ nhiệm vụ chính trị là chủ yếu, chưa mang tính giải trí cao, chưa tạo sự hấp dẫn và nguồn lực vẫn

chủ yếu dựa vào ngân sách. Các sản phẩm văn hóa như hàng thủ công mỹ nghệ, đồ lưu niệm còn nhỏ lẻ, manh mún, chưa tạo được dấu ấn thương hiệu sâu đậm trong lòng người dân và du khách.

Chi ngân sách cho sự nghiệp văn hóa (gồm cả phát thanh, truyền hình, thể dục thể thao) năm 2022 là 539,5 tỷ đồng, tăng 1,8 lần so với năm 2018 (283 tỷ đồng) nhưng chỉ chiếm 0,9% tổng chi ngân sách thành phố.

III. NHIỆM VỤ VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP VĂN HÓA CỦA HẢI PHÒNG

Thực hiện chiến lược phát triển văn hóa đến năm 2030, thành phố Hải Phòng đã ban hành Kế hoạch số

253/KH-UBND ngày 31/10/2022 của Ủy ban nhân dân thành phố trong đó đề ra mục tiêu: Đến năm 2030, phần đầu giá trị gia tăng của các ngành công nghiệp văn hóa, nhất là các ngành điện ảnh, nghệ thuật biểu diễn, du lịch văn hóa, mỹ thuật, nhiếp ảnh, triển lãm, quảng cáo đóng góp 7% GRDP; mức tăng trưởng giá trị gia tăng hàng năm trung bình đạt 7%. Theo dự báo, nếu tăng trưởng GRDP của Hải Phòng trong giai đoạn 2020-2030 tăng bình quân 10- 11%/năm thì quy mô GRDP của Hải Phòng đến năm 2030 sẽ đạt từ 31 - 35 tỷ USD. Do vậy, nếu phần đầu công nghiệp văn hóa chiếm 7% GRDP vào năm 2030 thì giá trị gia tăng tuyệt đối sẽ là từ 2,1 - 2,4 tỷ USD, gấp khoảng 1.000 lần so với năm 2022 (22 triệu USD). Đây là mục tiêu phấn đấu rất cao, rất thách thức trong khoảng thời gian từ nay đến năm 2030 không còn dài.

Trong bối cảnh thành phố đang nỗ lực thực hiện thắng lợi các mục tiêu, chỉ tiêu mà Nghị quyết số 45 của Bộ Chính trị và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thành phố lần thứ XVI đã đề ra, phấn đấu đi đầu cả nước trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, trở thành thành phố công nghiệp, thông minh, hiện đại vào năm 2030. Để thực hiện có hiệu quả chiến lược phát triển văn hóa, trong đó đẩy mạnh phát triển ngành “công nghiệp không khói” (công nghiệp văn hóa), theo tôi cần quan tâm chú ý và có cách tiếp cận mới về vấn đề này như sau:

1. Cần có nhận thức mới, đúng tầm về vai trò của văn hóa trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa, đó là Hải Phòng không chỉ trở thành thành phố công nghiệp, thông minh, hiện đại mà còn là một thành phố văn hóa với quan điểm: Văn hóa mạnh thì thành phố phát triển phần vinh, văn hóa mạnh thì con người Hải Phòng mạnh. Mục tiêu xây dựng thành phố văn hóa sẽ hỗ trợ cho mục tiêu xây dựng thành phố công nghiệp một cách bền vững hơn, nhân văn và tiến bộ hơn.

2. Triển khai thực hiện có hiệu quả việc bảo tồn và phát huy giá trị các không gian văn hoá liên quan tới các cuộc kháng chiến chống ngoại xâm trên dòng sông Bạch Đằng; mở rộng khu di tích quốc gia đặc biệt Trạng Trình Nguyễn Bình Khiêm, khu di chỉ Cái Bèo, Tràng Kênh. Bảo tồn và phát huy giá trị không gian tự nhiên khu di tích cấp quốc gia đặc biệt Cát Bà. Khoanh vùng bảo vệ các di sản văn hóa, các công trình tôn giáo tín ngưỡng có giá trị. Thành phố cần sớm có phương án quản lý các công trình hiện đang là trụ sở của các cơ quan quản lý nhà nước sau khi thành phố di chuyển Trung tâm Chính trị- Hành chính sang Thủy Nguyên. Bên cạnh đó, cần xây dựng kế hoạch bảo tồn và phát huy giá trị khu đô thị lịch sử cũ, một không gian mang văn hóa mang đậm dấu ấn của lịch sử, một không gian văn hóa sáng tạo, điểm đến vui chơi giải trí hấp dẫn du khách trong và ngoài nước.

3. Phát triển lĩnh vực bảo tàng, đưa bảo tàng thành lĩnh vực kinh doanh không chỉ mang lại giá trị văn hóa mà còn là ngành kinh doanh hấp dẫn, có lợi nhuận. Xây dựng mới bảo tàng Mỹ thuật thành phố; bảo tàng Hồ Chí Minh, bảo tàng Hải dương học. Hình thành các trung tâm văn hóa, nghệ thuật đương đại, nâng cấp trung tâm triển lãm mỹ thuật hiện tại trở thành trung tâm triển lãm mỹ thuật, nhiếp ảnh cấp vùng, đủ điều kiện tổ chức các hoạt động triển lãm quy mô cấp vùng, quốc gia và quốc tế.

4. Bên cạnh việc bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa vật thể và phi vật thể, cần nghiên cứu xây dựng lễ hội văn hóa biển mang tầm quốc tế, trong đó kết hợp các hoạt động văn hóa, biểu diễn nghệ thuật, thể thao với thương mại, đầu tư và du lịch quốc tế, đưa sản phẩm du lịch golf trở thành lĩnh vực thế mạnh của Hải Phòng. Đồng thời, phát huy vai trò của văn hóa ẩm thực Hải Phòng nhằm mang lại sự khác biệt, đặc trưng riêng có của miền biển.

5. Cần xây dựng kế hoạch tiếp thị địa phương trên các phương tiện thông tin đại chúng trong và ngoài nước, mạng xã hội nhằm quảng bá, giới thiệu hình ảnh Hải Phòng không chỉ là một thành phố công nghiệp mà còn là một thành phố văn hóa, một thành phố trẻ năng động, hấp dẫn, mến khách, thân thiện, có bản sắc văn hóa đặc trưng, có điều kiện sống tốt, học tập tốt, cơ hội việc làm tốt, khả năng kinh doanh tốt, an ninh, an toàn tốt.

6. Coi trọng nhân tố con người, tạo điều kiện cho các văn nghệ sỹ có nhiều hoạt động đóng góp cho phát triển công nghiệp văn hóa và sáng tạo. Hình thành các không gian văn hóa sáng tạo, hoạt động biểu diễn âm nhạc đường phố nhằm tạo nét văn hóa sống động, gần gũi và thu hút với người dân. Có cơ chế, chính sách thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp, tạo điều kiện cho các nghệ nhân, doanh nhân phát triển các sản phẩm làng nghề, đồ thủ công mỹ nghệ, sản phẩm quà lưu niệm đặc trưng, tạo môi trường phát triển ổn định và đóng góp cho phát triển công nghiệp văn hóa.

VÀI LỜI KẾT

Hải Phòng có nhiều điều kiện thuận lợi, cơ hội nhưng cũng có nhiều khó khăn, thách thức trong phát triển công nghiệp văn hóa. Do vậy, muốn công nghiệp văn hóa phát triển ngang tầm với một số ngành, lĩnh vực khác thì trước hết cần coi đây là một sự nghiệp lâu dài, kiên trì tích lũy, học hỏi, bền bỉ và sáng tạo trên cơ sở phát huy sức mạnh của cả hệ thống chính trị và của mọi người dân. Bên cạnh đó, cần hết sức tránh khuynh hướng nóng vội, hoặc chạy theo thị hiếu hoặc theo trào lưu. Và điều quan trọng và cốt yếu nhất là xây dựng được thể chế, chính sách phù hợp, tạo được môi trường thuận lợi để mọi người dân có thể phát huy khả năng sáng tạo và hưởng thụ các giá trị văn hóa một cách lành mạnh và tích cực.

Các-bon xanh và ứng phó với biến đổi khí hậu tại thành phố Hải Phòng

CAO VĂN LƯƠNG¹, NGUYỄN MẠNH LINH¹, ĐOÀN ANH HỌC²

¹ Viện Tài nguyên và Môi trường biển

² Phòng An ninh kinh tế, Công an thành phố Hải Phòng

Sự ấm lên toàn cầu hiện nay đang được nhiều quốc gia, và các nhà khoa học quan tâm. Một trong số các nguyên nhân chủ yếu chính là sự gia tăng CO₂ trong khí quyển, gây ra một loạt các thay đổi lớn về môi trường cũng như các vấn đề liên quan đến an ninh phi truyền thống như:

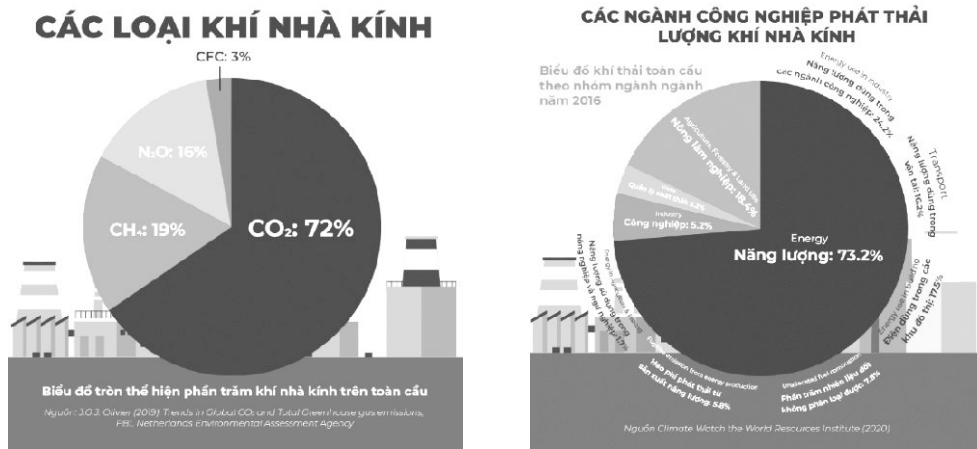
- Tăng mực nước biển: Tăng nhiệt độ biển và tan chảy băng ở cực Nam và Bắc đang dẫn đến tăng mực nước biển. Điều này có thể gây ngập lụt và sự mất mát của các vùng đất đai ven biển, ảnh hưởng đến sự ổn định của cộng đồng và nền kinh tế.

- Thay đổi thời tiết và thảm họa tự nhiên: Biến đổi khí hậu có thể tạo ra cường độ cao hơn và thường xuyên hơn của các sự kiện thời tiết cực đoan như cơn bão,

hạn hán, lũ lụt, và sự gia tăng cháy rừng. Điều này có thể gây hủy hoại về tài sản và gây khó khăn cho hoạt động kinh tế.

- Sự tăng trưởng không đồng đều: Biến đổi khí hậu có thể dẫn đến sự suy thoái và mất mát các nguồn tài nguyên thiết yếu như nước và thực phẩm, gây ra xung đột và cuộc di cư đối với những người dân bị ảnh hưởng.

* **Thị trường các-bon** được hiểu là việc cho phép các quốc gia có dư/thiếu hạn ngạch phát thải hoặc tín chỉ các-bon được bán cho hoặc mua từ các quốc gia phát thải nhiều hơn/ít hơn mục tiêu cam kết (Điều 17 của Nghị định thư Kyoto). Việc mua bán tín chỉ các-bon hình thành nên thị trường các-bon, như EEX - thị trường Trao đổi Năng lượng của Châu Âu, BLUENEXT - thị trường Trao đổi Thương

Hình 1. Các loại khí nhà kính chủ yếu và các ngành nghề phát thải khí nhà kính

mại môi trường Châu Âu và EUAs - thị trường của Châu Âu. Các quốc gia và các tổ chức khác nhau trên toàn thế giới và đang nỗ lực nghiên cứu, xuất và áp dụng các phương pháp khác nhau giảm thiểu lượng khí CO₂. Một trong những giải pháp căn cơ là (i) cắt giảm phát thải (Turan và Zapantis, 2021), (ii) giải pháp mở rộng, phát triển và bảo vệ các hệ sinh thái trên trái đất (Irving et al., 2011). Trong đó, giải pháp giảm thiểu khí nhà kính dựa vào các hệ sinh thái tự nhiên được cho là an toàn, hiệu quả và bền vững hơn (Ecologist, 2014).

* **Tại Việt Nam**, những quan tâm về thương mại và thị trường các-bon, Chi trả dịch vụ Hệ sinh thái và Giảm phát thải khí nhà kính từ mất rừng và suy thoái rừng giúp thúc đẩy việc nghiên cứu, xác định trữ lượng các-bon xanh trong các hệ sinh thái, trong có các thảm thực vật trên cạn và biển. Các dự án đầu tư, các Chương trình của Chính phủ, của các tổ chức quốc tế tại Việt Nam như cơ chế Chi trả dịch vụ Hệ sinh thái (PES) thu được những kết quả tốt giúp cho các nhà quản lý hoạch định các chính sách, đặc biệt việc thực hiện Nghị định số 99/2010/NĐ-CP ngày 24/8/2010

về chính sách chi trả dịch vụ môi trường rừng mang lại lợi ích to lớn cho nguồn thu quốc gia, tạo điều kiện cho công tác trồng, bảo vệ và chăm sóc rừng tốt hơn Việt Nam. Đây cũng là cơ sở cho việc mở rộng, bảo tồn và khai thác tiềm năng của các hệ sinh thái khác trên đất liền và biển cho phát triển kinh tế đất nước.

Trước các vấn đề cấp bách nêu trên, Chính phủ và các địa phương đã, đang ban hành các chương trình, kế hoạch hành động và biện pháp thiết thực nhằm từng bước giảm phát thải khí nhà kính. Nghị định 06/2022/NĐ-CP cũng đã giải thích rõ về cơ chế trao đổi, bù trừ tín chỉ các-bon là các cơ chế thực hiện việc đăng ký, triển khai các chương trình, dự án giảm nhẹ phát thải khí nhà kính và tạo tín chỉ các-bon theo các phương pháp được quốc tế hoặc Việt Nam công nhận.

Đồng thời, tại COP26 (Hội nghị về Biến đổi khí hậu lần thứ 26) diễn ra tại Glasgow, Scotland, vào tháng 11 năm 2021, Thủ tướng Chính phủ tuyên bố mục tiêu về việc Việt Nam phấn đấu cắt giảm lớn lượng khí thải CO₂ một cách nhanh chóng và bền vững, bao gồm giảm 45% lượng phát thải CO₂ vào năm

2030 so với mức năm 2010 và về "0" vào khoảng giữa thế kỷ này, cũng như giảm sâu phát thải các khí nhà kính khác. Để cụ thể hóa cho các cam kết tại COP26, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 888/QĐ-TTg ngày 25/7/2022 phê duyệt Đề án về những nhiệm vụ, giải pháp triển khai kết quả Hội nghị lần thứ 26 các bên tham gia Công ước khung của Liên hợp quốc về biến đổi khí hậu; Quyết định số 896/QĐ-TTg ngày 26/7/2022 phê duyệt Chiến lược quốc gia về biến đổi khí hậu giai đoạn đến năm 2050.

Gần đây, tại Phiên họp lần thứ tư của Ban Chỉ đạo quốc gia triển khai thực hiện cam kết của Việt Nam tại Hội nghị lần thứ 26 các bên tham gia công ước khung của Liên hợp quốc về biến đổi khí hậu, Thủ tướng Chính phủ đã ghi nhận, đánh giá và biểu dương nỗ lực của các bộ, ngành, địa phương, và toàn dân. Đồng thời, cũng đề ra 5 nhóm nhiệm vụ trọng tâm và một số nhiệm vụ, giải pháp cụ thể nhằm nhanh chóng giải quyết các tồn tại, hạn chế trong triển khai thực hiện các nhiệm vụ chống biến đổi khí hậu (Thông báo số 292/TB-VPCP ngày 27/7/2023).

* **Hải Phòng** với vị trí là cực tăng trưởng, là trung tâm sản xuất, kinh doanh dịch vụ của khu vực kinh tế trọng điểm phía Bắc, đương nhiên cũng nằm trong nhóm các thành phố được dự báo có lượng phát thải khí nhà kính cao trong cả nước vào năm 2030, với 32,85 triệu tấn CO₂tđ (tđ được quy đổi bao gồm các khí CO₂, CH₄, N₂O, SF₆) chiếm 6,4 % tổng lượng phát thải khí nhà kính của cả nước (Sở Tài nguyên và Môi trường thành phố Hải Phòng, 2017; Bộ Tài nguyên và Môi trường, 2014).

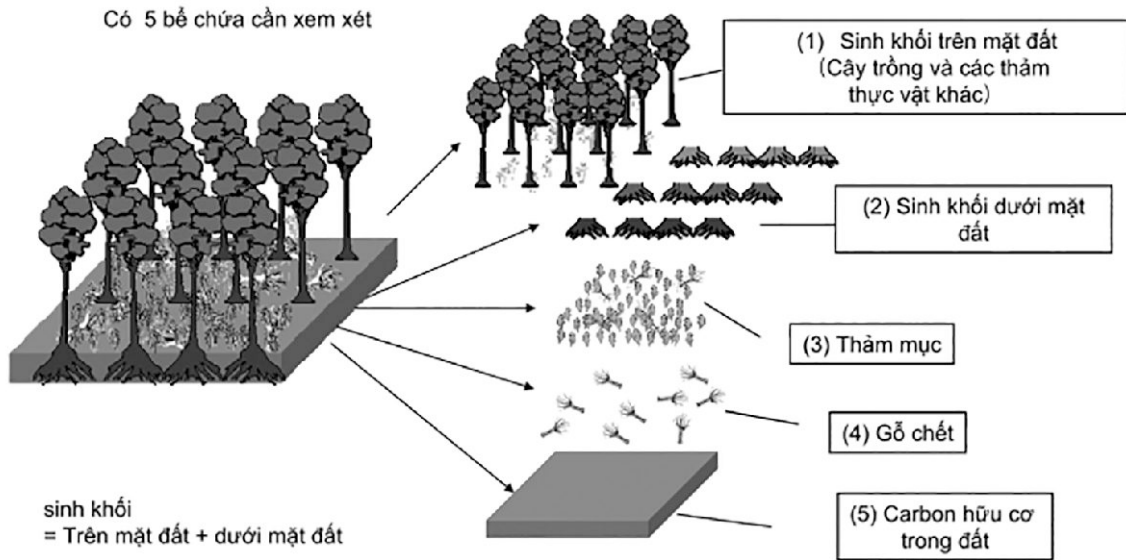
Theo kết quả nghiên cứu xây dựng kịch bản phát thải CO₂ thấp cho Hải

Phòng đã dự báo lượng phát thải khí nhà kính tại Hải Phòng sẽ tăng gấp 4 lần (26.725 tấn CO₂) vào năm 2030 so với hiện nay (6.680 tấn CO₂) nếu như không có các hoạt động, biện pháp kiểm soát trong việc phát thải khí nhà kính và giải pháp lưu trữ các-bon (Nguyễn Mai, 2021). Để góp phần thực hiện mục tiêu chung của cả nước về giảm phát thải CO₂, những yêu cầu đối với thành phố Hải Phòng là rất lớn (Cổng Thông tin điện tử thành phố Hải Phòng, 2021).

Nỗ lực cắt giảm phát thải khí nhà kính có thể kể đến như chuyển đổi công nghệ theo hướng phát thải thấp, tìm kiếm các vật liệu thay thế, phát triển năng lượng tái tạo, tăng cường bảo vệ và phát triển các bể chứa, bể hấp thụ các-bon trong các hệ sinh thái. Việc nghiên cứu, đánh giá hiện trạng và tiềm năng phát triển cũng như khai thác bền vững nguồn các-bon lưu trữ trong các thảm thực vật sẽ là cơ sở quan trọng cho việc xác định các mục tiêu nêu trên.

Trong bối cảnh biến đổi khí hậu, thực vật đang ngày càng thể hiện vai trò và nghĩa nổi bật của chúng bởi năng suất sinh học, khả năng hấp thụ và lưu trữ các-bon. Các thảm thực vật như rừng cây trên cạn, rừng ngập mặn, cây xanh khu dân cư và các thảm rong, cỏ biển đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển kinh tế, bảo vệ môi trường, đa dạng sinh học, lưu giữ các nguồn gen quý, tạo thu nhập và duy trì điều kiện sống cho người dân vùng sâu, vùng xa cũng như vùng đồng bằng, ven bờ và biển đảo.

Sinh khối sống của thực vật là một trong những thành phần cốt lõi đo lường trữ lượng các-bon xanh của thực vật; và thành phần không sống dưới nền đất của các thảm thực vật là một bể chứa các-bon

Hình 2. Các bể chứa các-bon trong thảm thực vật

lâu dài, nếu được chôn lấp dưới lớp trầm tích trong điều kiện thiếu khí thì các chất hữu cơ này có thể lưu trữ lượng các-bon hữu cơ trong nhiều thế kỷ hoặc thiên niên kỷ; và đây là bể các-bon lớn nhất trong các thảm thực vật. Các bể chứa các-bon chính trong các hệ sinh thái rừng nhiệt đới là các sinh khối sống của cây cối và thực vật dưới tán và khối lượng vật liệu chết của vật rơi rụng, mảnh vụn gỗ và các chất hữu cơ trong đất. Các-bon được lưu trữ trong sinh khối sống trên mặt đất của cây thường là các bể chứa lớn nhất và ảnh hưởng trực tiếp nhất bởi nạn phá rừng và suy thoái.

Về hệ sinh thái biển cũng có nhiều nghiên cứu cho thấy cỏ biển, các loài rong - tảo biển và các hệ sinh thái ven biển như rừng ngập mặn, các trảng cỏ tự nhiên đóng góp vai trò rất quan trọng trong giảm thiểu khí nhà kính bởi khả năng lưu trữ các-bon hữu cơ lên tới 60 - 210 tấn/km²/năm. Số liệu về sinh khối được thu thập từ hai nguồn chính là trực tiếp từ các loài cỏ biển ven biển và từ các nguồn sẵn có trong các nghiên cứu trước

đó. Kết quả nghiên cứu cho thấy rằng lượng các-bon hấp thụ hàng năm của cỏ biển tại Nhật Bản tương đương 4,7 triệu tấn CO₂/năm. Herr và cộng sự cho rằng khi giải quyết được các vấn đề trên quy mô địa phương và đưa vào đánh giá của IPCC sẽ tạo động lực cho hệ thống dựa trên quản lý nhằm tăng cường bảo tồn và phục hồi các sinh cảnh.

Theo các kịch bản ứng phó với biến đổi khí hậu của IPCC thì Hải Phòng là một trong những địa phương chịu ảnh hưởng lớn bởi hiện tượng nước biển dâng. Hơn nữa, là địa phương đã và đang hiện thực hóa các chủ trương, định hướng về phát triển kinh tế biển nên thành phố Hải Phòng đặc biệt quan tâm đến các hành động để ứng phó với biến đổi khí hậu. Việc nhìn nhận, đánh giá vai trò của các hệ sinh thái nói chung, của thực vật nói riêng, cũng như cung cấp luận cứ về mặt lý thuyết và thực tiễn là vấn đề mấu chốt. Quan tâm về vấn đề nói trên, căn cứ theo chủ trương, hướng dẫn của Trung ương, Chính phủ và Thành ủy, ngay từ năm

2020, Ủy ban nhân dân thành phố Hải Phòng đã ban hành Quyết định số 565/QĐ-UBND ngày 05/3/2020 phê duyệt Đề án Xây dựng, cập nhật Kế hoạch hành động ứng phó với biến đổi khí hậu thành phố Hải Phòng giai đoạn 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050. Đây là một đề án lớn với 38 nhiệm vụ/dự án và tổng kinh phí lên đến hơn 27.542 tỷ đồng. Qua đó cho thấy sự quyết tâm và tầm nhìn của Chính quyền Thành phố cùng Chính phủ đặt được mục tiêu theo kế hoạch thực hiện các thỏa thuận quốc gia, quốc tế về Thỏa thuận Paris về biến đổi khí hậu, hướng đến sự phát triển bền vững cho thành phố, cho quốc gia. Tuy nhiên, chưa có nhiệm vụ nghiên cứu khoa học và công nghệ liên quan đến đánh giá tiềm năng tích lũy lượng các-bon trong các thảm thực vật tại thành phố Hải Phòng.

Theo thống kê chưa đầy đủ, kết hợp với số liệu trong Báo cáo đề án "Xây dựng Kế hoạch hành động về đa dạng sinh học thành phố Hải Phòng đến năm 2020" năm 2014 cho thấy Hải Phòng có trên 2.000 loài thực vật bậc cao và thực vật bậc thấp, phân bố trên tổng diện tích hơn 56.000 ha trên cạn và dưới nước. Bao gồm 8.268 ha rừng đặc dụng, 9.720 ha rừng phòng hộ, 2.386 ha rừng ngập mặn, 120 ha cỏ biển, 29.300 ha canh tác lúa và vụ màu, 250 - 300 ha trồng hoa, 1.100 - 1.300 ha thuốc lá, 2.500 ha cây ăn quả,... (Nguyễn Mai, 2021; Vũ Mạnh Hùng và cs., 2014; Cao Văn Lương và cs., 2014 - 2019). Ngoài ý nghĩa về mặt cân bằng môi trường sinh thái, nguồn tài nguyên thực vật kể trên đã và đang đóng góp một phần to lớn vào sự phát triển kinh tế - xã hội chung của thành phố.

Số liệu về tổng diện tích thực vật tại Hải Phòng vừa kể trên là chưa đầy đủ,

như hiện trạng diện tích cây xanh, công viên, vườn hoa, mảng xanh công cộng đô thị, cây cảnh tại nhà dân,... đặc biệt chưa có số liệu nghiên cứu cụ thể, chi tiết về sinh lượng cũng như trữ lượng của thực vật tại Hải Phòng. Trong khi đó, để tính toán được khả năng hấp thụ và quy đổi trữ lượng các-bon, lượng giá trị chi trả dịch vụ môi trường cho các hệ thống canh tác có khả năng lưu trữ các-bon cao như thực vật thì việc nghiên cứu xác định về sinh lượng - sinh khối, hàm lượng - trữ lượng các-bon hữu cơ của chúng là những dữ liệu đầu vào tiên quyết cho việc xác định định mức quy đổi các-bon lưu trữ và nguồn hấp thụ các-bon.

Việc xác định được khả năng cũng như năng lực nội tại trong việc tích lũy, lưu trữ khí nhà kính của các bể chứa là các thảm thực vật của thành phố Hải Phòng là cơ hội thành phố có thể tăng thu ngân sách hàng năm thông qua việc thu thuế bảo vệ môi trường và quỹ tự nguyện đóng góp của các quốc gia tham gia Công ước khung của Liên Hiệp Quốc về Biến đổi khí hậu chi trả cho các nước, địa phương đang phát triển.

Nghiên cứu sẽ cung cấp những dữ liệu về hiện trạng phân bố và trữ lượng các bể chứa các-bon cũng như tiềm năng phát triển các bể chứa các-bon trong các thảm thực vật trên địa bàn thành phố từ làm cơ sở cho việc xây dựng kế hoạch thích ứng, giảm thiểu khí nhà kính, cơ chế trao đổi tín chỉ các-bon bù trừ hướng đến thành phố CO₂ thấp. Đặc biệt trong bối cảnh Chính phủ đang xúc tiến quá trình thể chế hóa "Thị trường CO₂" và triển khai thực hiện cam kết của Việt Nam tại Hội nghị Các bên tham gia Công ước khung của Liên Hiệp Quốc về Biến đổi khí hậu, gần đây nhất là COP26 và COP27.

Cách chăm sóc sức khỏe mùa đông

THÙY DƯƠNG

Vào mùa đông, nhiệt độ xuống thấp, thời tiết hanh khô, độ ẩm cao sẽ khiến mọi người dễ có nguy cơ bị cảm lạnh, cảm cúm hay dễ mắc các bệnh viêm nhiễm về đường hô hấp làm ảnh hưởng đến sức khỏe. Ngoài việc xây dựng một chế độ ăn uống đầy đủ dinh dưỡng để tăng cường sức đề kháng cho cơ thể, việc chăm sóc sức khỏe đúng cách là vô cùng cần thiết để được khỏe mạnh trong thời tiết giá lạnh.

1. Đảm bảo dinh dưỡng đầy đủ

Thực phẩm chính là nguồn cung cấp năng lượng cần thiết để giữ ấm cơ thể trong mùa đông. Do đó, muốn giữ ấm cơ thể tốt nhất nên ăn đủ bữa và nạp đủ lượng dinh dưỡng cần thiết.

Lượng thực phẩm cung cấp sẽ giúp cho quá trình đốt cháy calo được diễn ra thuận lợi, tạo điều kiện sinh nhiệt liên tục cho cơ thể. Bên cạnh đó, thức ăn còn cung cấp năng lượng cần thiết thông qua lượng đường được hấp thụ, tăng khả năng giữ ấm trong điều kiện thời tiết lạnh. Đặc biệt, một số món ăn từ các loại gia vị như gừng, tỏi... cũng giúp giữ ấm cơ thể rất tốt. Các món ăn nên ăn khi còn nóng, vừa giúp làm ấm cơ thể hơn, vừa giúp bảo vệ hệ thống miễn dịch.

Bổ sung những thực phẩm giàu vitamin C

Vitamin C là một trong những chất chống oxy hóa, có tác dụng làm tăng sức đề kháng, bảo vệ thành mạch và hỗ trợ hấp thu sắt, canxi. Khi thiếu vitamin C, da sẽ bị khô, dễ bị xuất huyết dưới da, chảy máu cam, chảy máu nướu răng, vết thương chậm lành. Chính vì vậy, để tăng cường khả năng miễn dịch cho cơ thể, trong thực đơn hàng ngày của gia đình, bà nội trợ cần tăng cường các thực phẩm giàu vitamin C. Những thực phẩm giàu vitamin C có nhiều trong gan và thận của động vật. Trong quả chín, nhất là cam, chanh, bưởi, quýt chứa nhiều vitamin C và bioflavonoid, giúp chống cảm cúm, cảm lạnh hiệu quả.

Bổ sung thực phẩm giàu canxi

Khi thời tiết lạnh nhiệt độ thấp rất dễ gây nên những cơn chuột rút ở chân, để phòng tránh hiện tượng này, cần tăng cường các thực phẩm giàu canxi. Có thể bổ sung nguồn canxi trong các thực phẩm như sữa và chế phẩm như sữa tươi, sữa chua, sữa đậu nành. Một số loại ngũ cốc và các loại hạt cũng có lượng canxi cao nhưng hấp thu kém hơn sữa. Hoặc Canxi có thể tìm thấy trong các loại rau xanh như rau muống, củ cải

đường... và trong các loại thịt, hải sản như cá, tôm, cua....

Ngoài ra, để đảm bảo sức khỏe mọi người cần ăn thức ăn ấm nóng, hâm kỹ thức ăn đã chế biến sẵn trước khi ăn để đảm bảo an toàn thực phẩm. Thường xuyên rửa tay bằng xà phòng và nước sạch trước khi chế biến thức ăn, trước khi ăn và sau khi đi vệ sinh.

Bổ sung nhiều thực phẩm màu đỏ

Rau củ và quả màu đỏ hoặc một phần màu đỏ quen thuộc trong bữa ăn hàng ngày như cà chua, ớt ngọt hay táo, nho... chứa rất nhiều chất dinh dưỡng và chất chống oxy hóa, giúp tăng cường sức đề kháng, hạn chế sự phát triển của các tế bào ung thư, giảm nguy cơ mắc các bệnh tim mạch... Vitamin A, B, C, Kali và chất xơ có trong các loại quả màu đỏ còn làm tinh thần bạn phần chấn và thư giãn hơn.

Thực phẩm tốt cho gan và dạ dày

Bí đỏ, khoai lang là các thực phẩm rất tốt cho gan và dạ dày. Ngoài ra, bí đỏ rất giàu beta carotene, nên cung cấp cho cơ thể nhiều vitamin A, tốt cho thị lực, hệ xương khớp và tăng sức miễn dịch. Canh bí đỏ ăn kèm với cơm nóng giúp cơ thể ấm, phục hồi sức khỏe sau ngày làm việc dài.

2. Uống đủ nước

Thời tiết lạnh cần cung cấp đủ nước cho cơ thể để tránh bị mất nước, đồng thời giúp loại bỏ các chất thải ra khỏi cơ thể.

Có một quan niệm sai lầm phổ biến rằng cơ thể cần ít nước hơn trong những tháng mùa đông. Sự thật là dù nhiệt độ cao hay thấp, kể cả bạn không toát mồ hôi và không cảm thấy khát nước, thì cơ thể bạn cũng luôn cần nước. Vì vai trò của nước trong cơ thể không thay đổi

trong cả mùa đông và mùa hè: vận chuyển chất dinh dưỡng và ôxy đến các tế bào, loại bỏ chất thải, tạo điều kiện cho cơ thể hấp thụ các chất dinh dưỡng, bảo vệ các cơ quan quan trọng, làm ẩm, làm dịu da và mắt, đảm bảo duy trì huyết áp bình thường. Nước cũng điều chỉnh nhiệt độ cơ thể, giúp bảo vệ chống lại sự kiệt sức do nhiệt độ quá nóng trong những tháng hè, cũng như vào mùa đông nước rất cần thiết để đảm bảo giúp cơ thể chống lại cái lạnh.

Nên uống từ 6 - 8 ly nước mỗi ngày để giữ nước và luôn luôn giữ cho cơ thể được ẩm. Điều này sẽ có lợi ích lớn trong việc tránh cho cơ thể bị giảm nhiệt độ, khiến chúng ta dễ mắc các bệnh hô hấp như ho, sổ mũi hoặc cảm lạnh, nặng hơn là viêm phế quản, viêm phổi.

Một trong những cách dễ nhất để kiểm soát làn da khô trong mùa đông này là chăm chỉ dưỡng ẩm cho da. Cách dưỡng ẩm hiệu quả và dễ thực hiện nhất là uống đủ nước mỗi ngày, trung bình khoảng 2 lít/ngày. Tuy nhiên, không nên uống quá nhiều cũng như không quá ít để cơ thể được khỏe mạnh, được thải độc hiệu quả, giúp duy trì độ ẩm da, giảm căng thẳng, mệt mỏi.

3. Giữ ấm cơ thể

Để bảo vệ sức khỏe trong mùa đông việc giữ ấm cơ thể là vô cùng cần thiết. Nguyên tắc đầu tiên để ngừa bệnh hô hấp là giữ ấm vùng mũi - cổ - ngực. Khi ở trong nhà cũng nên mặc áo chống rét, chọn loại áo cao cổ, choàng khăn. Nên trang bị dụng cụ sưởi hoặc lò sưởi làm ấm không khí và đóng cửa để tránh gió lùa vào nhà. Lưu ý, mọi người không nên dùng than để sưởi ấm có thể độc và gây

ngạt thậm chí dẫn đến tử vong. Khi ra đường phải mang khẩu trang để tránh hít phải khí lạnh sẽ ảnh hưởng nhiều đến tai, mũi, họng và đường hô hấp. Đặc biệt không được mặc phong phanh khi trời lạnh bởi điều này có thể khiến mọi người dễ viêm phổi và đột quỵ.

4. Ngâm chân bằng nước ấm

Ngâm chân trong nước nóng sẽ thúc đẩy máu lưu thông tốt, cải thiện các triệu chứng lạnh chân tay vào mùa đông. Ngoài ra, ngâm chân với nước muối gừng còn giúp bạn phòng và điều trị cảm lạnh, trừ phong tê thấp vào mùa đông. Việc ngâm chân vào nước nóng cũng là một hình thức thư giãn nhẹ nhàng, mang lại cảm giác thư thái sau những giờ làm việc mệt mỏi.

5. Tắm đúng cách

Vào mùa lạnh, mọi người không nên tắm nước lạnh nhưng không nên tắm nước quá nóng, chỉ sử dụng nước ấm để tắm. Mặc dù nước nóng có thể tạo cảm giác thư giãn trên làn da nhưng nó có thể sẽ làm mất lớp dầu tự nhiên của da, làm da khô, nứt. Lưu ý, mọi người không nên tắm quá lâu, thông thường chỉ cần 5 - 10 phút. Khi tắm thì nên đóng cửa kín để giữ độ ẩm trong không khí. Chúng ta nên sử dụng các loại xà phòng dịu nhẹ khi tắm, không nên sử dụng các loại xà phòng có tính kiềm vì nó sẽ làm da dễ mất nước và khô.

6. Tập thể dục

Trong thời tiết giá lạnh, không nên dậy quá sớm sẽ có hại cho sức khỏe. Nên khởi động kỹ trước khi tập thể dục, hãy kéo dài thời gian tập hơn một chút và tăng cường độ tập một cách từ từ, chậm hơn so với tập mùa hè. Đặc biệt, trong thời tiết lạnh, mọi người không nên đi chân đất để thể dục vì nếu chân bị lạnh sẽ khiến cơ thể dễ nhiễm lạnh, dễ bị mắc bệnh lạnh tay chân, viêm khớp và dẫn đến nhiều bệnh khác.

Vào mùa đông, việc mặc nhiều quần áo và lười vận động do thời tiết lạnh giá vô tình làm cho các cơ quan và hệ thống truyền máu trong cơ thể bị hoạt động trì trệ, càng làm cho cơ thể trở nên lạnh hơn và làm suy giảm sức khỏe. Để ngăn chặn những nguy cơ đó đồng thời mang đến lại một sức khỏe vào mùa đông, cần vận động nhẹ nhàng trong vòng nửa tiếng mỗi ngày bằng cách chọn các bài tập như chạy bộ, đi xe đạp hoặc chơi bóng bàn, bowling trong nhà...

*(Tài liệu tham khảo:
<https://ksbtdanang.vn/>)*

Nguồn: Internet

Thư mời

Viết bài đăng trên Bản tin Khoa học & Kinh tế Hải Phòng

Bản tin Khoa học và Kinh tế là ấn phẩm thông tin khoa học của Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật thành phố Hải Phòng, được xuất bản và phát hành định kỳ 04 số/năm.

Nội dung Bản tin đăng tải các sự kiện chính trị, xã hội lớn của đất nước và các hoạt động của Thành ủy, HĐND, UBND thành phố, các hoạt động thuộc lĩnh vực khoa học - công nghệ, kinh tế - xã hội; Thông tin những thành tựu, kiến thức khoa học kỹ thuật và những ứng dụng thực tiễn nhằm trao đổi, cung cấp kinh nghiệm trong nghiên cứu khoa học, triển khai thực tiễn từ sản xuất, kinh doanh; Tôn vinh các nhà khoa học, trí thức, doanh nhân có nhiều thành tích, đóng góp cho sự nghiệp bảo vệ, xây dựng, phát triển quê hương, đất nước.

Ban Biên tập Bản tin Khoa học và Kinh tế Hải Phòng trân trọng kính mời các tác giả trong và ngoài nước quan tâm viết và gửi bài đăng trên Bản tin với các nội dung liên quan.

Bài viết không dài quá 5 trang (cỡ chữ 14, font chữ: Times New Roman, bao gồm cả bảng biểu, hình minh họa, ghi chú, tài liệu tham khảo và là công trình nghiên cứu của chính tác giả.

Chi tiết xin liên hệ:

**Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật
thành phố Hải Phòng**

Địa chỉ: Số 6-8 Minh Khai, Hồng Bàng, Hải Phòng

Email: lienhiephoihaiphong@gmail.com

Điện thoại: 0225 3 746209

